

รายงานผลงานวิชาการ

เรื่องที่ 1

การศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีก ภายใต้โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่
อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี

โดย

ทิววรรณ อารีพงษ์

เกษมสุข สุขเกษม

เลขทะเบียนวิชาการ
สถานที่ดำเนินการ
ระยะเวลาดำเนินการ
การเผยแพร่

64(2)-0216(6)-071
สำนักงานปศุสัตว์เขต 6
มิถุนายน 2563 - กุมภาพันธ์ 2564
เว็บไซต์สำนักงานปศุสัตว์เขต 6
(<http://region6.dld.go.th>)

การศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีก ภายใต้โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่
อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี

ทิววรรณ อารีพงษ์^{1/} เกษมสุข สุขเกษม^{2/}

บทคัดย่อ

การศึกษาคั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และการเลี้ยงสัตว์ปีกของเกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีก ภายใต้โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี 2) ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีก ภายใต้โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีกในพื้นที่อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี ปี พ.ศ. 2562 จำนวน 54 ราย วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด

ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 57.41 อายุเฉลี่ย 51.19 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 53.70 มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.44 คน มีอาชีพหลักทำนา ร้อยละ 57.41 พื้นที่นำเข้าโครงการเป็นพื้นที่ของตนเอง ร้อยละ 74.07 เกษตรกรได้รับพันธุ์เป็ดไข่และเลี้ยงสัตว์ปีกที่ได้รับจากโครงการด้วยตนเอง ร้อยละ 100.00 รูปแบบการเลี้ยงเป็นการเลี้ยงในคอกและปล่อยลงสระน้ำ คลอง หรือทุ่งนา และให้อาหารสำเร็จรูปและวัตถุดิบทางการเกษตรแก่สัตว์ปีก ร้อยละ 83.33 เกษตรกรดูแลรักษาโรคสัตว์ปีกเบื้องต้นด้วยตนเอง ร้อยละ 46.30 เกษตรกรไม่มีการทำบัญชีฟาร์ม ร้อยละ 68.52 เกษตรกรซื้อสัตว์ชุดใหม่เข้ามาเลี้ยงต่อเนื่องหลังสิ้นสุดโครงการ ร้อยละ 57.41 สัตว์ปีกมีผลผลิตไข่เฉลี่ย 114.26 ฟองต่อเดือน ใช้บริโภคในครัวเรือนเฉลี่ย 99.13 ฟองต่อเดือน แบ่งปันเฉลี่ย 3.28 ฟองต่อเดือน ที่เหลือนำมาจำหน่ายเฉลี่ย 11.85 ฟองต่อเดือน คิดเป็นรายได้เฉลี่ย 42.59 บาทต่อเดือน

เกษตรกรมีความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.27 โดยมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ และด้านการได้รับปัจจัยการผลิต มีค่าเฉลี่ย 4.32, 4.28 และ 4.23 ตามลำดับ

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อโครงการ ได้แก่ จำนวนสัตว์ปีกที่สนับสนุนให้เกษตรกรมีจำนวนน้อยเกินไป หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้มากขึ้น และเสนอให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจเยี่ยมและให้คำแนะนำเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ สัตว์ปีก โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ จังหวัดอุทัยธานี

ทะเบียนผลงานวิชาการเลขที่ : 64(2)-0216(6)-071

^{1/} สำนักงานปศุสัตว์เขต 6 ตำบลท่าทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000

^{2/} สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอุทัยธานี ตำบลน้ำซึม อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี 61000

The Study of Satisfaction with Poultry Farmers under the New Theory Agricultural Promotion Project in Sawang-Arom district, Uthai Thani Province.

Tiwawan Areepong^{1/} Kasemsuk Sukkasem^{2/}

Abstract

The objective of this study were to study 1) socio-economic statement and the poultry management 2) the satisfaction levels of poultry farmers under the New Theory Agricultural Promotion Project in Sawang-Arom district, Uthai Thani Province. Questionnaires were employed to collect the data. All of farmers were 54 farmers in Sawang-Arom district, Uthai Thani province of the year 2019. Data were analyzed by using descriptive statistics including frequency distribution, arithmetic mean, percentage, standard deviation, maximum value and minimum value.

Results showed that the most of farmers were female (57.41%), had an average age of 51.19 years old. Farmers education mostly at primary school (53.70%). The family size was 3.44. Main occupation was rice farmer (57.41%). The project participants possess their own land (74.07%). Farmers received 100.00% of laying duck and farm management in the projects were self-raised (100.00%). Farmers raised poultry in house and pond, canal, rice field and practice in feed was buying and feeding agricultural raw material (83.33%). Farmers managed basic animal health and primary disease prevention by themselves (46.30%). Farmers did not record farm account (68.52%). The continuous animal multiplication was found that farmers to buy a new poultry into them flock (57.41%). The average number of eggs production was 114.26 eggs per month. The average number of eggs household consumption was 99.13 eggs per month. The average number of egg sharing was 3.28 eggs per month. The average number of egg earning was 11.85 eggs per month and the average income of earning egg by selling surplus product was 42.59 bath per month.

Overall farmers' satisfaction on the New Theory Agricultural Promotion Project was at the highest ($\mu = 4.27$), the project's achievements ($\mu = 4.32$), official service ($\mu = 4.28$) and obtaining inputs ($\mu = 4.23$).

Problems, obstacles, and resolution suggested by farmer towards the project implementation were the officer should provide support more poultry because the number of poultry received was not enough and officer should visit and give advice to them regularly.

Key words : satisfaction, poultry, the New Theory Agricultural Promotion Project
Uthai Thani province

Research Paper No. : 64(2)-0216(6)-071

1. Regional Livestock Office 6, Muang district, Phisanulok 65000
2. Uthai Thani Provincial Livestock Office , Muang district, Uthai Thani 61000

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้สำเร็จได้ เพราะได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก นายเทวัญ รัตนะ ปศุสัตว์เขต 6 ผู้มอบโอกาสในการทำการศึกษานี้ ขอขอบพระคุณนายมานพ โชคดี นักวิชาการสัตวบาลชำนาญการพิเศษ นายอานันท์ เทพทอง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สำนักงานปศุสัตว์เขต 6 นายชำนาญ บุญมี นักวิชาการสัตวบาลชำนาญการพิเศษ ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์พิษณุโลก นางสาวรทัย รอดเรือง นักวิชาการสัตวบาลชำนาญการพิเศษ ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์ตาก นายมานิต กิตตินานนท์ นักวิชาการสัตวบาลชำนาญการ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุโขทัย นางสาวศิริวรรณ ม่วงทอง นักวิชาการสัตวบาลชำนาญการ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลก และนายนที เจนประเสริฐ ข้าราชการบำนาญกรมปศุสัตว์ ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ พร้อมข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ รวมถึงการตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องของผลงานวิชาการจนเสร็จสมบูรณ์ และขอขอบพระคุณ นายสินชัย เรืองไพบูลย์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมโคนม ที่กรุณาตรวจทาน Abstract ผู้จัดทำรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณนายกิตติพงศ์ อุดมเศรษฐ์ ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ เจ้าหน้าที่ส่วนส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์เขต 6 และเจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์อำเภอสว่างอารมณ์ที่คอยสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือ และขอขอบคุณเกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีก ภายใต้โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ของโครงการเป็นอย่างดี

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ปีกของเจ้าหน้าที่และเกษตรกรต่อไป

คณะผู้จัดทำ
กุมภาพันธ์ 2564

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	จ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย.....	2
3. ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	2
4. นิยามศัพท์เฉพาะ.....	2
5. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	4
1. เกษตรทฤษฎีใหม่.....	4
2. ความพึงพอใจ.....	6
3. การเลี้ยงเป็ดไข่.....	7
4. ไข่เค็ม.....	8
5. บัญชีฟาร์ม.....	8
6. โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ กรมปศุสัตว์.....	9
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	13
1. ประชากรที่ศึกษา.....	13
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	13
3. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	14
บทที่ 4 ผลการศึกษา.....	16
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และการเลี้ยงสัตว์ปีกของเกษตรกร.....	16
ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีก.....	23
ตอนที่ 3 ข้อมูลปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเลี้ยงสัตว์ปีกของเกษตรกร.....	26
บทที่ 5 ผลการศึกษา การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	29
1. สรุปผลการศึกษา.....	29
2. การอภิปรายผล.....	31
3. ข้อเสนอแนะ.....	33
บรรณานุกรม.....	35
ภาคผนวก.....	38
แบบสัมภาษณ์.....	39

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม	17
2	จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามข้อมูลการเลี้ยงสัตว์ปีกของเกษตรกร	20
3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของเกษตรกร จำแนกแยกรายด้าน	23
4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของเกษตรกร ด้านการได้รับปัจจัยการผลิต	24
5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของเกษตรกร ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่	25
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของเกษตรกร ด้านผลสัมฤทธิ์ของโครงการ	26
7	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการเลี้ยงสัตว์ปีกของเกษตรกร	27

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหาจักรีบรมราชูปถัมภ์ จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ทรงพระราชทาน “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อเป็นแนวทาง ในการดำเนินชีวิต อยู่ด้วยความมั่นคงและยั่งยืน ทรงคิดค้น “เกษตรทฤษฎีใหม่” เพื่อแก้ไขปัญหา เกษตรกรรมที่ไม่ได้ผลในเขตแห้งแล้งขาดแคลนน้ำในการเกษตร โดยเฉพาะการประกอบอาชีพทาง การเกษตร โดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งมีความเสี่ยงสูงในการขาดแคลนน้ำ กรณีฝนทิ้งช่วงและปริมาณ น้ำฝนไม่เพียงพอในการเพาะปลูก

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ (5 ประสาน สืบสานเกษตร ทฤษฎีใหม่ ถวายในหลวง) ขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนา ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนของรัฐบาล ข้อ 3.4.2 สนับสนุนการผลิตภาคการเกษตร ไปสู่เกษตรกรรมที่ยั่งยืน โดยสนับสนุนการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตจากพืชเชิงเดี่ยวไปสู่เกษตรกรรมยั่งยืน อาทิ เกษตรธรรมชาติ เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ วนเกษตร และเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ ได้รับมอบหมายให้ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ดังกล่าว ภายใต้แผนบูรณาการ การพัฒนา ศักยภาพการผลิตภาคเกษตร โดยจัดทำโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ให้เกษตรกรที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ น้อมนำแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ไปปฏิบัติในพื้นที่ของตนเองอย่างสอดคล้องตามภูมิสังคม เพื่อบรรลุ วัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ ประการแรกพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรโดยการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ลดการพึ่งพาปัจจัยการผลิตภายนอก สร้างความยั่งยืนในการทำการเกษตร ประการที่สองส่งเสริมการผลิต และการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและ ยั่งยืน (กองงานพระราชดำริและกิจกรรมพิเศษ กรมปศุสัตว์, 2562)

กรมปศุสัตว์ได้ดำเนินงานโครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 จนถึงปัจจุบัน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2562 มีเป้าหมายคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการปีละ 70,000 ราย รวมจำนวนทั้งสิ้น 210,000 ราย โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัด อุทัยธานีมีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ จำนวน 54 ราย ซึ่งเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการจะได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์ การป้องกันโรค GFM และการจัดการฟาร์มจาก บุคลากรของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด และได้รับการสนับสนุนสัตว์ปีก อาหารสัตว์ และเวชภัณฑ์สำหรับ สัตว์ปีก เนื่องจากได้ดำเนินโครงการมาครบ 1 ปี จึงได้มีการศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรที่ได้รับ สัตว์ปีก ภายใต้โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี ตลอดจนถึงศึกษาถึง ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ปีกของโครงการ เพื่อประเมินผลโครงการและ นำข้อมูลที่ได้สำหรับใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ปีกให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น และเพื่อ เป็นแนวทางในการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ปีกในพื้นที่จังหวัดอื่นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

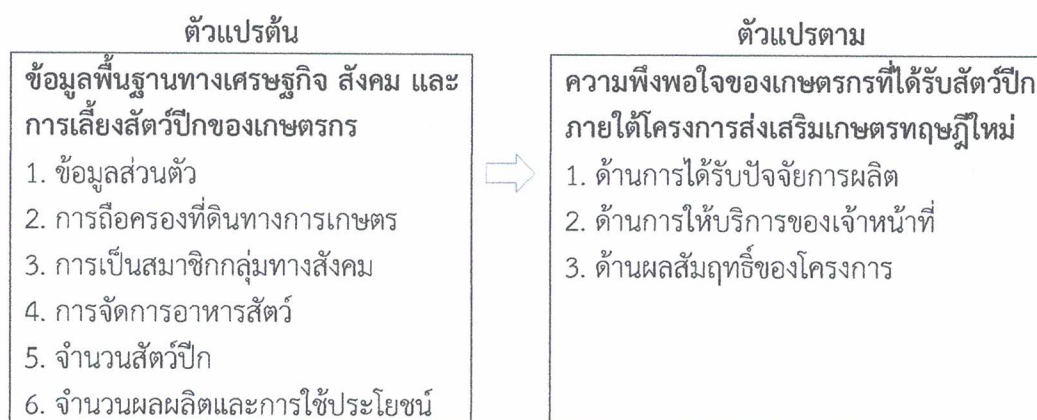
2.1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และการเลี้ยงสัตว์ปีกของเกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีก ภายใต้โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี

2.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีก ภายใต้โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี

3. ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ เกษตรกรทั้งหมดที่ได้รับสัตว์ปีก ภายใต้โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ในพื้นที่อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี จำนวนทั้งสิ้น 54 ราย โดยทำการศึกษาในประเด็นข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และการเลี้ยงสัตว์ปีกของเกษตรกร ความพึงพอใจของเกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีก ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการเลี้ยงสัตว์ปีกของโครงการ

กรอบแนวความคิดการวิจัย

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีก ภายใต้โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ในพื้นที่อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี

สัตว์ปีก หมายถึง สัตว์ปีกที่เกษตรกรได้รับการสนับสนุนจากโครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

โครงการ หมายถึง โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ซึ่งดำเนินการโดยกรมปศุสัตว์

อาชีพหลัก หมายถึง อาชีพที่เกษตรกรใช้เวลาทำเป็นส่วนใหญ่ในระยะเวลา 1 ปี

บัญชีฟาร์ม หมายถึง การจดบันทึก การจัดหมวดหมู่ และเหตุการณ์เกี่ยวกับการเงินของฟาร์ม

μ หมายถึง ค่าเฉลี่ย (Mean) ของประชากรที่ใช้ศึกษา

σ หมายถึง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ของประชากรที่ใช้ศึกษา

5. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ทำให้ทราบข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และการเลี้ยงสัตว์ปีกของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี

5.2 ทำให้ทราบความพึงพอใจ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเลี้ยงสัตว์ปีกของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี

5.3 สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ปีกแก่เกษตรกรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องความพึงพอใจของเกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีก ภายใต้โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี ผู้ศึกษาและคณะได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประมวลผล เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางหรือกรอบแนวคิดในการตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

1. เกษตรทฤษฎีใหม่

1.1 หลักการเกษตรทฤษฎีใหม่

กรมส่งเสริมการเกษตร (2542, อ้างใน จีรวรรณ, 2551) กล่าวถึงแนวพระราชดำริ “เกษตรทฤษฎีใหม่” ว่าเป็นแนวทางหรือหลักการในการจัดการทรัพยากรระดับไร่นา คือ ที่ดินและแหล่งน้ำ เพื่อการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เกษตรทฤษฎีใหม่ (New Theory Agriculture) เป็นรูปแบบหนึ่งของการเกษตรแบบยั่งยืน ซึ่งถือได้ว่าเป็นตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพอจะสรุปเป็นหลักการและเงื่อนไขต่างๆ ดังนี้

1.1.1 เป็นรูปแบบการทำเกษตร สำหรับเกษตรกรรายย่อยที่มีพื้นที่ทำกินน้อย ประมาณ 10-15 ไร่ ในเขตน้ำฝน

1.1.2 การมีแหล่งน้ำในไร่นาสามารถใช้ประโยชน์จากน้ำเพื่อการปลูกพืชและประมง

1.1.3 เกษตรกรมีพื้นที่ทำนา ซึ่งผลิตอาหารหลัก ให้มีผลผลิตเพียงพอแก่การบริโภค (คน 1 คน บริโภคข้าวเปลือก 20 ถังต่อปี)

1.1.4 การแบ่งพื้นที่ด้านการเกษตร ให้มีทั้งการทำนา ปลูกพืชไร่ และไม้ผล รวมทั้งสระน้ำ เป็นการเกษตรที่มีความหลากหลาย เพื่อการบริโภคในครัวเรือนที่เหลือก็ขายเป็นรายได้สู่ครอบครัว

1.1.5 การทำกิจกรรมหลายๆด้าน จะช่วยให้เกษตรกรได้ใช้ทรัพยากรในไร่นาอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ช่วยเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน และสร้างสมดุลนิเวศทางการเกษตร

1.1.6 การปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เป็นการเพิ่มปริมาณของต้นไม้ยืนต้นไว้ใช้สอย และมีไม้พุ่มไว้ใช้ในครัวเรือน เป็นการสร้างความชุ่มชื้นแก่ธรรมชาติ

1.1.7 การมีแหล่งน้ำกักเก็บน้ำไว้ในไร่นา นับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการเกษตร เกษตรกรจะสามารถใช้น้ำได้อย่างประหยัดและเห็นคุณค่า รวมทั้งเป็นการเพิ่มปริมาณการเก็บน้ำให้เพิ่มขึ้น และมีการรวมกลุ่มเพื่อการใช้งานน้ำและช่วยกันดูแลสนับสนุนให้เกิดความสามัคคีในชุมชน

1.2 ขั้นตอนการดำเนินงานตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่

ในการดำเนินการตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ มีหลักการและขั้นตอนในการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1.2.1 **ขั้นที่ 1 ทฤษฎีใหม่ขั้นต้น** สถานะพื้นฐานของเกษตรกร คือ มีพื้นที่น้อย ค่อนข้างยากจนอยู่ในเขตน้ำฝนเป็นหลัก โดยในขั้นที่ 1 นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเสถียรภาพของการผลิตเสถียรภาพด้านอาหารประจำวัน ความมั่นคงของรายได้ ความมั่นคงของชีวิต และความมั่นคงของชุมชนบท เป็นเศรษฐกิจพึ่งตนเองมากขึ้น มีการจัดสรรพื้นที่ทำกินและที่อยู่อาศัย ให้แบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วนตามอัตราส่วน 30 : 30 : 30 : 10 ซึ่งหมายถึง พื้นที่ส่วนที่ 1 ประมาณ ร้อยละ 30 ให้ขุดสระเก็บกักน้ำ

เพื่อใช้เก็บกักน้ำฝน ในฤดูฝนและใช้เสริมการปลูกพืชในฤดูแล้ง ตลอดจนการเลี้ยงสัตว์น้ำและพืชน้ำต่างๆ (สามารถเลี้ยงปลา ปลูกพืชน้ำ เช่น ผักบุ้ง ผักกระเฉด ฯ ได้ด้วย) พื้นที่ส่วนที่ 2 ประมาณ ร้อยละ 30 ให้ปลูกข้าวในฤดูฝน เพื่อใช้เป็นอาหารประจำวันในครัวเรือนให้เพียงพอตลอดปี เพื่อตัดค่าใช้จ่ายและสามารถพึ่งตนเองได้ พื้นที่ส่วนที่ 3 ประมาณ ร้อยละ 30 ให้ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชผัก พืชไร่ พืชสมุนไพร ฯลฯ เพื่อใช้เป็นอาหารประจำวัน หากเหลือบริโภคก็นำไปจำหน่าย และพื้นที่ส่วนที่ 4 ประมาณ ร้อยละ 10 ใช้เป็นที่อยู่อาศัยเลี้ยงสัตว์ และโรงเรียนอื่นๆ (ถนน คันดิน กองฟาง ลานตาก กองปุ๋ยหมัก โรงเรียน โรงเพาะเห็ด คอกสัตว์ ไม้ดอกไม้ประดับ เป็นต้น)

เมื่อเกษตรกรมีความเข้าใจในหลักการและได้ลงมือปฏิบัติตามขั้นที่ 1 ในที่ดินของตน เป็นระยะเวลาพอสมควรจนได้ผลแล้ว เกษตรกรก็จะพัฒนาตนเองจากขั้น “พออยู่พอกิน” ไปสู่ขั้น “พอมีอันจะกิน” เพื่อให้มีผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงควรที่จะต้องดำเนินการตามขั้นที่ 2 และขั้นที่ 3 ต่อไปตามลำดับ

1.2.2 ขั้นที่ 2 ทฤษฎีใหม่ขั้นกลาง เมื่อเกษตรกรเข้าใจในหลักการและได้ปฏิบัติในที่ดินของตนจนได้ผลแล้ว ก็ต้องเริ่มขั้นที่ 2 คือ ให้เกษตรกรรวมพลังกันในรูปกลุ่ม หรือสหกรณ์ ร่วมแรงร่วมใจกันเพื่อดำเนินการในด้านต่างๆ ดังนี้

1) การผลิต เกษตรกรจะต้องร่วมมือในการผลิตโดยเริ่มตั้งแต่ ขั้นเตรียมดิน การหาพันธุ์พืช ปุ๋ย การหาน้ำ และอื่นๆ เพื่อการเพาะปลูก

2) การตลาด เมื่อมีผลผลิตแล้ว จะต้องเตรียมการต่างๆ เพื่อการขยายผลผลิตให้ได้ประโยชน์สูงสุด เช่น การเตรียมลานตากข้าวร่วมกัน การจัดหาขุ่ยรวบรวบข้าว เตรียมหาเครื่องสีข้าว ตลอดจนการรวมกันขายผลผลิตให้ได้ราคาดี และลดค่าใช้จ่ายลงด้วย

3) ความเป็นอยู่ ในขณะที่เดียวกันเกษตรกรต้องมีความเป็นอยู่ที่ดีพอสมควร โดยที่สามารถมีปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต เช่น อาหารการกินต่างๆ กะปิ น้ำปลา เสื้อผ้าที่เพียงพอ

4) สวัสดิการ แต่ละชุมชนควรมีสวัสดิการและบริการที่จำเป็น เช่น มีสถานอนามัยเมื่อป่วยไข้ หรือมีกองทุนไว้ให้กู้ยืมเพื่อประโยชน์ในกิจกรรมต่างๆ

5) การศึกษา มีโรงเรียนและชุมชนมีบทบาทในการส่งเสริมการศึกษา เช่น มีกองทุนเพื่อการศึกษาเล่าเรียนให้แก่เยาวชนของชุมชนเอง

6) สังคมและศาสนา ชุมชนควรเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาทั้งทางด้านสังคมและจิตใจ โดยมีศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยว

กิจกรรมทั้งหมดดังกล่าวข้างต้น จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นส่วนราชการ องค์กรเอกชน ตลอดจนสมาชิกในชุมชนนั้นเป็นสำคัญ

1.2.3 ขั้นที่ 3 ทฤษฎีใหม่ขั้นก้าวหน้า เมื่อดำเนินการผ่านพ้นขั้นที่ 2 แล้ว เกษตรกรจะมีรายได้ดีขึ้น ฐานะมั่นคงขึ้น เกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรควรพัฒนาก้าวหน้าไปสู่ขั้นที่ 3 ต่อไป คือ ทำการติดต่อประสานงาน เพื่อจัดหาทุนหรือแหล่งเงิน เช่น ธนาคาร หรือบริษัทห้างร้านเอกชน มาช่วยในการทำธุรกิจ การลงทุนและพัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งนี้ ทั้งฝ่ายเกษตรกรและฝ่ายธนาคารกับบริษัท จะได้รับประโยชน์ร่วมกัน กล่าวคือ เกษตรกรขายข้าวได้ในราคาสูง (ไม่ถูกกดราคา) ธนาคารกับบริษัทสามารถซื้อข้าวบริโภคในราคาต่ำ (ซื้อข้าวเปลือกจากเกษตรกรและมาสีเอง) เกษตรกรซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคได้ในราคาต่ำ เพราะรวมกันซื้อเป็นจำนวนมาก (เป็นร้านสหกรณ์ซื้อในราคาขายส่ง) ธนาคารกับบริษัทจะสามารถกระจายบุคลากร (เพื่อไปดำเนินการในกิจกรรมต่างๆให้เกิดผลดียิ่งขึ้น) ในปัจจุบันนี้ได้มีการนำเอาเกษตรทฤษฎีใหม่ไปทำการทดลองขยายผล ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1.3 ประโยชน์ของเกษตรทฤษฎีใหม่

ให้ประชาชนพออยู่พอกินในระดับประหยัด เลี้ยงตนเองได้ ไม่อดอยาก ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในหน้าแล้งมีน้ำน้อยก็สามารถเอาน้ำที่เก็บไว้ในสระมาปลูกพืชผักต่างๆ ได้ แม้แต่ข้าวก็ยังปลูกได้ โดยไม่ต้องเบียดเบียนชลประทานในปีที่ฝนตกตามฤดูกาล โดยมีน้ำตลอดปี ก็สามารถสร้างรายได้ให้ร่ำรวยขึ้นได้ ในกรณีที่เกิดอุทกภัยก็สามารถที่จะฟื้นตัว และช่วยตัวเองได้ในระดับหนึ่ง โดยทางราชการไม่ต้องช่วยเหลือมากนัก

การประยุกต์ใช้หลักการเกษตรทฤษฎีใหม่ในระดับครัวเรือนและชุมชนสามารถปฏิบัติหรือนำไปใช้ได้ดังนี้

ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรประมาณ 10-15 ไร่ ขึ้นแรก ทำการผลิตกิจกรรมการเกษตร พืช สัตว์ และประมงในไร่นาให้สามารถเลี้ยงตัวเองได้อย่าง “พออยู่ พอกิน” หรือสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีข้าวของเพียงพอในการบริโภคในครัวเรือน ปัจจัยสำคัญ คือ การจัดการที่ดิน แหล่งน้ำ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ แรงงาน และการลงทุนในไร่นา กิจกรรมการเกษตรหลายชนิด เพื่อลดความเสี่ยงและมีรายได้ต่อเนื่อง ควรมีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ หรือการชลประทานมาเติมสระน้ำในไร่นา ในกรณีที่ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

ขั้นที่ 1 การแบ่งสัดส่วนของพื้นที่ในอัตราส่วน 30:30:30:10 เป็นการจัดการพื้นที่ตามทฤษฎีใหม่สามารถประยุกต์เปลี่ยนแปลงสัดส่วนตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ได้

ขั้นที่ 2 เกษตรกรรวมกลุ่ม เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยแต่ละครอบครัวต้องมีความพอเพียง “พออยู่ พอกิน” และเข้มแข็งก่อนขอความช่วยเหลือจากรัฐและเอกชน

ขั้นที่ 3 เมื่อชุมชนหรือกลุ่มเข้มแข็ง จึงร่วมกับคนภายนอกค้าขายและสร้างเครือข่ายเศรษฐกิจ สร้างประโยชน์ร่วมกัน โดยรวมพลังการผลิต การจัดการ และการค้าขาย ด้วยหลักของเกษตรทฤษฎีใหม่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ดังนั้น ในการจัดการเกษตรตามแนว “เกษตรทฤษฎีใหม่” ให้เกิดประสิทธิภาพนั้น ประเด็นสำคัญคือ การพึ่งพาตนเอง ประหยัดและมีธรรมาภิบาล ก่อให้เกิดเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นการบริหารจัดการทรัพยากรที่ดิน น้ำ แรงงาน และรักษาสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น อันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

2. ความพึงพอใจ

2.1 ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Satisfaction” โดยดิเรก (2527, อ้างใน สิริปริยา, 2556) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึง ทศนคติในทางบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงไป ในความพอใจในการปฏิบัติต่อสิ่งนั้น ทศนคติในทางบวกของบุคคลจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อทุกสิ่งทุกอย่างจะเกี่ยวข้องกันนั้น สามารถลดความตึงเครียดให้ต่ำลง เพราะความตึงเครียดเป็นบ่อเกิดของความไม่พึงพอใจ ความตึงเครียดนี้ มีผลเกี่ยวเนื่องจากความต้องการของมนุษย์ ถ้าบุคคลได้รับการตอบสนองความต้องการ ทั้งในด้านร่างกาย ความมั่นคง ความปลอดภัย ความต้องการทางสังคม และความเป็นอิสระ ความตึงเครียดต่างๆ ก็จะลดลง คนก็จะบังเกิดความพึงพอใจมากขึ้น

2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

Maslow (1970, อ้างใน สิริปริยา, 2556) ทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs) เป็นทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับและมีชื่อเสียง ซึ่งกล่าวว่า มนุษย์ทุกคนมีความต้องการเหมือนกัน แต่ความต้องการนั้นเป็นลำดับขั้น เขาได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ไว้ ดังนี้

2.2.1 มนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอ และไม่มีที่สิ้นสุด ขณะที่ความต้องการสิ่งใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นก็จะเกิดขึ้นอีกไม่มีวันจบสิ้น

2.2.2 ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจสำหรับพฤติกรรมนั้นอีกต่อไป ความต้องการที่จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจะต้องเป็นความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนอง

2.2.3 ความต้องการของมนุษย์จะเรียงเป็นลำดับชั้น ตามลำดับความสำคัญ กล่าวคือ เมื่อมีความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการระดับสูงก็จะเรียกร้องให้มีการตอบสนอง ซึ่งลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์มี 5 ชั้นตอน ตามลำดับชั้นจากต่ำไปสูง ดังนี้

1) ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการเบื้องต้น เพื่อความอยู่รอดของชีวิต เช่น ความต้องการในเรื่องของอาหาร น้ำ อากาศ เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่อยู่ อาศัย และความต้องการทางเพศ ความต้องการทางด้านร่างกายจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคน ก็ต่อเมื่อความต้องการทั้งหมดของคนยังไม่ได้รับการตอบสนอง

2) ความต้องการด้านความปลอดภัยหรือความมั่นคง (Security of Safety Needs) ถ้าความต้องการด้านร่างกายได้รับการตอบสนองตามสมควรแล้ว มนุษย์จะต้องการในขั้นสูงต่อไป คือ เป็นความรู้สึกที่ต้องการความปลอดภัยหรือความมั่นคงในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งรวมถึงความก้าวหน้าและความอบอุ่นใจ

3) ความต้องการด้านสังคม (Social or Belonging Needs) หลังจากที่มนุษย์ได้รับการตอบสนองในสองขั้นดังกล่าวแล้ว ก็จะมีความต้องการสูงขึ้นอีก คือ ความต้องการทางสังคม เป็นความต้องการที่จะเข้าร่วมและได้รับการยอมรับในสังคม ความเป็นมิตรและความรักจากเพื่อน

4) ความต้องการที่จะได้รับการยอมรับนับถือ (Esteem Needs) เป็นความต้องการให้คนอื่นยกย่อง ให้เกียรติ และเห็นความสำคัญของตนเอง อยากเด่นในสังคม รวมถึงความสำเร็จ ความรู้ความสามารถ ความเป็นอิสระ และเสรีภาพ

5) ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self-actualization) เป็นความต้องการระดับสูงสุดของมนุษย์ ส่วนมากจะเป็นการอยากจะเป็นอยากจะได้ตามความคิดของตน หรือต้องการจะเป็นมากกว่าที่ตัวเองเป็นอยู่ในขณะนั้น

3. การเลี้ยงเป็ดไข่

กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2559) ได้ให้คำแนะนำเรื่องการเลี้ยงเป็ดไข่ ดังนี้

เป็ด (Duck) เป็นสัตว์ปีกชนิดหนึ่ง (จัดอยู่ใน Family Anatidae) ที่มีผู้นิยมเลี้ยงกันมากในหลายประเทศ เช่น จีน มาเลเซีย ไต้หวัน เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการบริโภคเนื้อและไข่ สำหรับประเทศไทยก็เช่นกัน มีการเลี้ยงเป็ดมาตั้งแต่บรรพบุรุษ โดยจะมีการเลี้ยงกันมากในจังหวัดแถบชายทะเล หรือตามบริเวณที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติ เพื่อจะได้นำอาหารจากธรรมชาติ เช่น ปลา ปู กุ้ง หอย ฯลฯ มาใช้เลี้ยงเป็ดเป็นการลดต้นทุน เช่น ชลบุรี สมุทรสาคร นครปฐม อ่างทอง และสุราษฎร์ธานี เป็นต้น

เป็ดพันธุ์ไข่ หมายถึง เป็ดพันธุ์ที่ให้ผลผลิตไข่เป็นหลัก มีขนาดและน้ำหนักตัวไม่ใหญ่นัก ตัวเมียจะหนักประมาณ 1.5-1.8 กิโลกรัม เป็ดไข่ที่นิยมเลี้ยงในประเทศไทย คือ

3.1 เป็ดพันธุ์กากีแคมป์เบลล์ (Khaki Campbell) ประเทศไทยนำเข้ามาจากประเทศอังกฤษ เป็นเป็ดไข่ที่ให้ผลผลิตไข่ดกมาก ประมาณปีละไม่น้อยกว่า 280 ฟองต่อตัว เพศผู้มีขนลำตัวสีน้ำตาล ขนหน้าอกสีน้ำตาลเข้มกว่าขนลำตัว หัวสีเขียว หัวปลายหางม้วนงอ มีวงแหวนสีน้ำตาลอ่อนรอบคอ ปากสี

เขียวแกมน้ำเงิน แข็งและเท่าสี่เหลี่ยม ขนสีน้ำตาลตลอดลำตัว หัวสีน้ำตาลเข้ม ปากสีดำ แข็งและเท่าสีน้ำตาล

3.2 เปิดพันธุ์พื้นเมือง เป็นเปิดพื้นเมืองไทย แบ่งออกเป็น 2 สายพันธุ์ ตามแหล่งที่เลี้ยง ซึ่งในปัจจุบันจะมีเฉพาะกรมปศุสัตว์เท่านั้นที่ยังคงเก็บรักษาสายพันธุ์เปิดปากน้ำและพันธุ์นครปฐมไว้

อาหารเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของการเลี้ยงเป็ด เพราะต้นทุนในการผลิตจะเป็นค่าอาหาร เป็ดถึง 75 เปอร์เซ็นต์ การนำเป็ดไปเลี้ยงตามทุ่งนาหรือแหล่งน้ำต่างๆ เพื่อให้เป็ดหาอาหารธรรมชาติกิน เป็ดจะได้รับอาหารไม่เพียงพอต่อความต้องการในแต่ละวัน หรือได้รับอาหารที่มีคุณค่าต่ำ ทำให้ผลผลิตไข่ไม่แน่นอน หรือไม่สม่ำเสมอ เป็ดกินอาหารเพื่อใช้ในการดำรงชีพ และส่วนที่เกินจากการดำรงชีพ จะใช้เพื่อการให้ผลผลิต ปัจจุบันมีการพัฒนาวิทยาการด้านอาหารสูงขึ้น มีการผลิตอาหารสำเร็จรูปจำหน่ายให้เหมาะสมกับอายุ และความต้องการของเป็ดในแต่ละอายุ นอกจากนี้ยังมีการผลิตหัวอาหารเพื่อให้ผู้เลี้ยงนำไปผสมกับวัตถุดิบอื่นๆ ได้ หรือผู้เลี้ยงจะผสมอาหารขึ้นใช้เลี้ยงเป็ดเองก็ได้ ซึ่งจะทำให้เป็ดได้รับอาหารอย่างเพียงพอและเหมาะสม ผลผลิตไข่ก็จะสูงและสม่ำเสมอ

4. ไข่เค็ม

ไข่เค็มเป็นอาหารพื้นบ้านของคนไทยมาตั้งแต่สมัยโบราณและเป็นที่ยอมรับในการบริโภคของคนไทยในทุกๆภาคของประเทศ เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต เป็นการถนอมอาหารเก็บไว้รับประทานได้หลายวัน และหลายรูปแบบ มีสรรพคุณที่เป็นประโยชน์เนื่องจากไข่เป็นแหล่งโปรตีนที่สำคัญ และเป็นอาหารที่จำเป็นสำหรับร่างกาย นอกจากนั้นไข่เค็มยังสามารถนำไปเป็นอาชีพเสริมในครัวเรือนในชุมชนและท้องถิ่นได้ ก่อให้เกิดการมีงานทำ ลดปัญหาการว่างงาน และการไปทำงานในต่างถิ่น เป็นการเพิ่มรายได้ และลดรายจ่ายให้กับครัวเรือนและคนในชุมชน (กุลชลี และคณะ, 2563)

ไข่เค็มเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการถนอมอาหารโดยใช้เกลือ เพื่อให้ไข่เก็บไว้ได้นานขึ้น และยังเป็น การสร้างมูลค่าให้กับไข่ด้วย ไข่เค็มเป็นอาหารที่คนไทยนิยมรับประทาน เนื่องจากมีวิธีการทำง่าย ใช้ ประกอบอาหารอื่นได้หลายชนิด (โสภณ และคณะ, 2558) ไข่เค็มให้คุณค่าทางโภชนาการสูง เมื่อนำมาแปรรูปเป็นไข่เค็มแล้ว คุณค่าทางโภชนาการของไข่เค็มยังคงอยู่ จากการวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมีพบว่า ไข่เค็ม 100 กรัม มีความชื้นร้อยละ 62.0 โปรตีนร้อยละ 14.6 ไขมันร้อยละ 15.5 และพลังงานรวม 198.0 กิโลแคลอรีต่อกิโลกรัม (โสภณ และคณะ, 2556)

ไข่เป็ดสด เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้คุณภาพไข่เค็มเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค ต้องเริ่มต้นจาก วัตถุดิบหลักที่มีคุณภาพ คือ ไข่เป็ดสดและไข่ไก่ แต่นิยมนำไข่เป็ดมาผลิตเป็นไข่เค็มมากกว่าไข่ไก่ เนื่องจาก ไข่เป็ดมีเปลือกหนาและมีจำนวนรูบนเปลือกไข่มากกว่าไข่ไก่ เมื่อนำไข่ไก่มาพอกเป็นไข่เค็มจะได้ไข่แดงที่มีสีอ่อนกว่าไข่เป็ด ไม่มีน้ำมันเยิ้มออกมาจากส่วนของไข่แดงและมีวงสีดาของซัลไฟด์เกิดขึ้น การนำไข่เป็ดมา ทำไข่เค็ม ต้องเลือกไข่ไข่ที่สด และมีคุณภาพ ซึ่งคุณภาพของไข่เป็ดขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น พันธุ์เป็ดไข่ วิธีการเลี้ยงและอาหารที่ใช้เลี้ยง เป็นต้น (Arroyo *et al*, 1973 อ้างใน โสภณและคณะ, 2556)

5. บัญชีฟาร์ม

สุวลี (2556) ได้ให้ความหมาย วัตถุประสงค์ และความสำคัญของการทำบัญชีฟาร์ม ดังนี้

บัญชีฟาร์ม (Farm Accounting) หมายถึง การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับรายการค้าของกิจการฟาร์ม บันทึกลงในรูปตัวเงิน จำแนกหมวดหมู่ สรุปผล และจัดทำรายงานทางการเงิน เพื่อใช้ประโยชน์ในการ ตัดสินใจดำเนินการแก้ปัญหาของฟาร์มและช่วยปรับปรุงการดำเนินงานกิจการฟาร์มให้ได้ผลดี

5.1 วัตถุประสงค์ของบัญชีฟาร์ม

5.1.1 เพื่อจัดบันทึกรายการค้าของกิจการฟาร์มที่เกิดขึ้นตามลำดับก่อนหลังและจำแนกประเภทของรายการค้าไว้

5.1.2 เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการอ้างอิง

5.1.3 เพื่อช่วยให้ทราบผลการดำเนินงาน ของกิจการฟาร์ม ในรอบระยะเวลาใดเวลาหนึ่งว่า ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา กิจการฟาร์มมีกำไรหรือขาดทุนเป็นจำนวนเท่าใด

5.1.4 เพื่อให้ทราบฐานะทางการเงินของกิจการฟาร์ม ณ วันใดวันหนึ่งว่า กิจการฟาร์มมีสินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของเจ้าของเป็นจำนวนเท่าใด

5.1.5 เพื่อควบคุมรักษาสินทรัพย์ของกิจการฟาร์มได้ โดยต้องรับผิดชอบสินทรัพย์ให้อยู่ครบตามยอดคงเหลือในบัญชี

5.1.6 เพื่อเป็นรายงานทางการเงิน นำมาใช้ในการบริหารงาน วางแผนการดำเนินงาน และควบคุมกิจการฟาร์มให้ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมาย

5.2 ความสำคัญของบัญชีฟาร์ม

5.2.1 ใช้เป็นหลักฐานในการอ้างอิงและตรวจสอบในภายหลัง การทำบัญชีฟาร์มจะทำให้กิจการฟาร์มมีหลักฐานที่แสดงถึงผลการดำเนินงานที่ผ่านมา สามารถตรวจสอบและป้องกันข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นได้

5.2.2 ช่วยให้เจ้าของกิจการฟาร์มทราบผลการดำเนินงานของฟาร์มในรอบระยะเวลาใดเวลาหนึ่งว่ากิจการฟาร์มมีผลกำไร หรือขาดทุนเป็นจำนวนเท่าใด

5.2.3 ช่วยให้เจ้าของกิจการฟาร์มทราบฐานะทางการเงินของกิจการ ณ วันใดวันหนึ่งว่ามีสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของเจ้าของกิจการฟาร์มเป็นจำนวนเท่าใด

5.2.4 ช่วยในการวางแผนและตัดสินใจในการดำเนินงานของกิจการฟาร์ม โดยการนำข้อมูลในอดีต ปัจจุบันและอนาคต มาวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบ เพื่อให้เจ้าของกิจการ ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.2.5 ช่วยเป็นเครื่องมือในการหาแหล่งเงินทุน ในการจัดทำบัญชีฟาร์มจะทำให้ได้รายงานการเงินที่เป็นหลัก ในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับเจ้าหนี้และสถาบันการเงิน เช่น ใช้รายงานการเงินของกิจการเพื่อพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ

6. โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ กรมปศุสัตว์

กองงานพระราชดำริและกิจกรรมพิเศษ กรมปศุสัตว์ (2562) จัดทำคู่มือโครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ มีรายละเอียดดังนี้

6.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ

6.1.1 เพื่อนำศาสตร์ของพระราชสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามนโยบายรัฐบาลนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรกรทฤษฎีใหม่มาปรับใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรในพื้นที่ของตนเองอย่างสอดคล้องกับภูมิสังคม ปรับเปลี่ยนการผลิตการเกษตรไปสู่การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

6.1.2 เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น สามารถลดรายจ่ายในครัวเรือน และมีรายได้จากการปศุสัตว์

6.2 พื้นที่ดำเนินการ พื้นที่แปลงเกษตรกรทำเกษตรทฤษฎีใหม่ 77 จังหวัด

6.3 ระยะเวลาดำเนินการ ตุลาคม พ.ศ. 2561 ถึง กันยายน พ.ศ. 2562

6.4 เป้าหมาย จำนวนเกษตรกรที่สมัครใจจำนวน 70,000 ราย ปรับเปลี่ยนพื้นที่ทำการเกษตร ทฤษฎีใหม่ รายละเอียด 3-5 ไร่ โดยใช้ในการทำปศุสัตว์อย่างน้อยรายละ 1 งาน คิดเป็นพื้นที่ทำปศุสัตว์ 17,500 ไร่

6.5 ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุนให้เกษตรกร

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 กรมปศุสัตว์ได้ดำเนินการโครงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ปีก โดยรัฐสนับสนุนให้เกษตรกรเลี้ยงสัตว์ปีกรายละ 1 ชนิดสัตว์ เพื่อเป็นพื้นฐานการผลิตอาหารโปรตีน ในครัวเรือน เหลือจำหน่ายเป็นรายได้เสริม สัตว์ปีกที่ส่งเสริมเกษตรกรสามารถขยายพันธุ์เลี้ยงต่อเนื่องไปได้ มีการจัดบันทึกข้อมูลบัญชีฟาร์มตลอดการเลี้ยง ไม่นำสัตว์ไปฆ่า ขาย ในช่วงที่ให้ผลผลิต โดยกรมปศุสัตว์ได้สนับสนุนปัจจัยการผลิตบางส่วน เช่น พันธุ์สัตว์ อาหารสัตว์ เวชภัณฑ์ แก่เกษตรกรที่สมัครใจ ดังนี้

6.5.1 พันธุ์สัตว์ปีก เช่น ไก่ไข่ ไก่พื้นเมือง เป็ดเทศ เป็ดไข่ อายุไม่ต่ำกว่า 10 สัปดาห์ รายละเอียด 5 ตัว

6.5.2 อาหารสัตว์ รายละเอียด 10 กิโลกรัม

6.5.3 เวชภัณฑ์ รายละเอียด 1 ชุด

โดยให้เกษตรกรทำคอกสำหรับเลี้ยงสัตว์ มีพื้นที่ 4 ตัว/ตารางเมตร และมีพื้นที่สำหรับเลี้ยงปล่อย 4 ตารางเมตร/ตัว (สามารถปรับให้เหมาะสมตามรูปแบบการเลี้ยงและพื้นที่ของเกษตรกร) และให้ปลูกพืช หรือจัดหาพืชหรือวัตถุดิบในท้องถิ่นเป็นอาหารเสริมให้สัตว์ปีก เช่น ใบหม่อน หญ้า ถั่วอาหารสัตว์ กระถิน เศษพืชผัก ข้าวเปลือก รำ ปลายข้าว เป็นต้น

6.6 ผลผลิต (Output)

6.6.1 จำนวนเกษตรกรที่น้อมนำทฤษฎีใหม่ไปปฏิบัติ จำนวน 70,000 ราย

6.6.2 กลุ่มเครือข่ายเกษตรกรทำเกษตรทฤษฎีใหม่ขั้นที่สูงขึ้น จำนวน 200 กลุ่ม

6.6.3 จำนวนสัตว์เพิ่มขึ้น จำนวน 350,000 ตัว

6.7 ผลลัพธ์ (Outcome)

6.7.1 ระบบการผลิตการเกษตรเปลี่ยนแปลงจากเดิมไปเป็นระบบผลิตเกษตรทฤษฎีใหม่ที่เป็นเกษตรกรรมแบบยั่งยืนเป็นมิตรสิ่งแวดล้อม

6.7.2 เกษตรกรได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินงานปศุสัตว์รอบ 1 ปี

1) เกษตรกรลดรายจ่ายค่าอาหารโปรตีนบริโภคในครัวเรือน สัตว์ปีกให้ไข่ 3 ฟอง ต่อวัน เป้าหมาย 900 ฟองต่อครัวเรือน หรือตัวสัตว์ 80 ตัวต่อแม่

2) เกษตรกรมีรายได้เสริมจากการเลี้ยงปศุสัตว์ (จำหน่ายไข่หรือพันธุ์สัตว์ที่เหลือจากการบริโภค)

3) โครงการมีความยั่งยืน จำนวนสัตว์ในพื้นที่เพิ่มขึ้นจากการเพาะขยายพันธุ์ และความรู้ที่เกษตรกรได้รับจากการทดลองทำ

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธารทิพย์ (2561) ได้ศึกษาการดำเนินโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรอำเภอทยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 77.0 เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 56.88 ปี ร้อยละ 58.7 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 65.1 จบระดับประถมศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.68 คน สมาชิกทำการเกษตรเฉลี่ย 1.68 คน รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย 11,473.77 บาทต่อเดือน รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย 8,501.23 บาทต่อเดือน พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 8.84 ไร่ ทำการเกษตรทฤษฎีใหม่เฉลี่ย 5.20 ไร่ ร้อยละ 46.8 ปัญหาที่พบบ่อยคือ เกษตรกรทำการเกษตรพืชเชิงเดี่ยว ขาดทักษะในการทำฝั่งแปลง ขาดความรู้การทำแผนการผลิตและการตลาด และขาดความรู้ด้านบัญชี ข้อเสนอแนะของเกษตรกร ควรมีการส่งเสริมความรู้ให้กับเกษตรกรในหลายด้าน เช่น การใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม ความรู้เรื่องการทำฝั่งแปลง การทำแผนการผลิตและการทำบัญชีครัวเรือน การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นควรมีมากกว่าที่เป็นอยู่ และควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนแหล่งน้ำที่สำคัญ

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2560) ได้ประเมินผลโครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ (5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ถวายในหลวง) ปี 2560 โดยเลือกตัวอย่างจากเกษตรกรที่เข้าร่วมทุกจังหวัด รวม 2,211 ราย พบว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 95.60 ประกอบอาชีพในภาคการเกษตร เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 43.92 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น รองลงมา ร้อยละ 20.76 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย ครัวเรือนเกษตรกรมีสมาชิกเฉลี่ย 4 คน โดยสมาชิกที่เป็นแรงงานทำการเกษตรในแปลงที่เข้าร่วมโครงการ เฉลี่ย 2 ราย ส่วนที่เหลือไม่ได้เป็นแรงงาน จำนวน 2 ราย และสมาชิกในครัวเรือน มีประสบการณ์ในการทำเกษตร เฉลี่ย 30 ปี เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปี 2560 มีพื้นที่การเกษตรทั้งหมด เฉลี่ย 25.20 ไร่ โดยเป็นพื้นที่เข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 9.09 ไร่ จำแนกเป็นการถือครองที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง ร้อยละ 94.08

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2561) ได้ประเมินผลโครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ (5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ถวายในหลวง) ปี 2561 โดยเลือกตัวอย่างจากเกษตรกรที่เข้าร่วมทุกจังหวัด รวม 722 ราย พบว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2561 ร้อยละ 84.13 ประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรมโดยทำนา ร้อยละ 48.92 เกษตรกร ร้อยละ 58.54 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา สำหรับสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกร ร้อยละ 80.61 เป็นสมาชิกกลุ่มองค์กร สถาบันเกษตรกร ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 19.39 ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม องค์กร สถาบันเกษตรกร เมื่อจำแนกตามกลุ่มองค์กรสถาบันเกษตรกรพบว่า ร้อยละ 70.18 เป็นสมาชิกของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ เกษตรกร มีพื้นที่การเกษตรทั้งหมด เฉลี่ย 24.03 ไร่ โดยเป็นพื้นที่เข้าร่วมโครงการ 9.08 ไร่ ส่วนการถือครองที่ดิน เกษตรกรมีที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง ร้อยละ 87.63 พบปัญหาของการสนับสนุนปัจจัยการผลิตเนื่องจากหน่วยงานแจกปัจจัยการผลิตล่าช้า มีการทยอยแจกและไม่ได้บูรณาการแจกปัจจัยการผลิตที่เดียวพร้อมกันหลายหน่วยงาน เกษตรกรต้องมารับปัจจัยการผลิตหลายครั้ง ทำให้เสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทางมารับ อีกทั้งมีเกษตรกรบางส่วนยังไม่ได้รับปัจจัยการผลิต

กานต์ และจรรยา (2552) ได้ศึกษาสภาพการเลี้ยงและการให้อาหารที่มีผลกระทบต่อคุณภาพเปลือกไข่เป็ด ทัศนศึกษาอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม พบว่าเกษตรกรจะเริ่มเลี้ยงเป็ดไข่ตั้งแต่เป็ดไข่สาวอายุ 4-5 เดือน ไปจนถึงปลดระวาง เป็ดไข่สาวที่เลี้ยงเป็นพันธุ์ลูกผสมกาก็แคมป์เบลล์ ระบบการเลี้ยงในโรงเรือนจะมีการจัดการด้านอาหารที่ดี ระยะเวลาในการเลี้ยงเป็ด 1 รุ่น จะใช้เวลาประมาณ 15-20 เดือน โดยซื้อมาตัวละ 88-105 บาท ไข่เป็ดส่วนใหญ่เพื่อขายเป็นไข่เป็ดสด โดยน้ำหนักไข่เป็ด 23 กิโลกรัม ต่อไข่

300 ฟอง ถ้าขายเป็นไซใหญ่ จะขายราคาฟองละ 3.00-3.50 บาท แต่ปัญหาที่พบ มีไซกลม ไซบวบ และ ไซเปลือกบาง

โสภณ และคณะ (2558) ได้พัฒนาชุดฝึกอบรมสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่องการเลี้ยงเบ็ดไซและการผลิตไซเค็มไซยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ในพื้นที่อำเภอไชยามีการเลี้ยงเบ็ด ไล่ทุ่งแบบปล่อย เปิดหาอาหารกินตามธรรมชาติ เสริมด้วยข้าวเปลือก เปลือกกุ้ง หัวกุ้ง ส่งผลให้เบ็ดไซตก ฟองโต เปลือกหนา ไซแดงมีสีแดงเข้ม เกษตรกรนำไซเปิดสดไปผลิตเป็นไซเค็มที่มีคุณภาพ

พิเชษฐ และคณะ (2561) ได้วิจัยเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเลี้ยงเบ็ดไซแบบต้นทุนต่ำเพื่อ พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของเกษตรกรผู้เลี้ยงเบ็ดไซไล่ทุ่ง จังหวัดเพชรบุรี พบว่า เกษตรกรที่เลี้ยงแบบเบ็ด ไล่ทุ่งประสบปัญหาหลายประการ เช่น เบ็ดหาย ไซหาย ไม่สามารถควบคุมฝูงเบ็ดได้ ปัญหาด้านโรค ปัญหา การหยุดไซของเบ็ดในช่วงที่ฝนตก ทำให้เกษตรกรขาดรายได้ ปัญหาเบ็ดขาดอาหารในช่วงฤดูแล้ง เนื่องจาก ขาวนาไม่ได้ทำนา จึงไม่มีแหล่งอาหารตามธรรมชาติให้เบ็ด ทำให้ผลผลิตไซน้อยหรือไม่ไซ เกษตรกรผู้เลี้ยง เบ็ดไซเพียงอย่างเดียวจึงขาดรายได้จากการที่เบ็ดหยุดไซในช่วงที่ฝนตกหรือในช่วงฤดูแล้งที่เบ็ดได้รับอาหาร ไม่เพียงพอ จากการสำรวจความคิดเห็นและความต้องการของเกษตรกรผู้เลี้ยงเบ็ดไซในเขตจังหวัดเพชรบุรี พบว่าปัญหาของการเลี้ยงเบ็ดไซไล่ทุ่งมีปัญหาหลักๆ คือ ปัญหาเรื่องการสูญหายของเบ็ดระหว่างการเลี้ยง ปัญหาการหยุดไซของเบ็ดในช่วงที่ฝนตกและปัญหาปริมาณไซน้อยหรือไม่ไซในช่วงฤดูแล้ง เนื่องจากการ ขาดแคลนอาหาร คณะผู้วิจัยจึงได้ทำการออกแบบโรงเรือนเลี้ยงเบ็ดไซ และออกแบบสูตรอาหารที่ใช้ วัตถุดิบทางการเกษตรที่มีในท้องที่จังหวัดเพชรบุรี และจากการทดลองเลี้ยงเบ็ดไซในโรงเรือนต้นแบบด้วย สูตรอาหารที่คิดค้นขึ้นมานั้น พบว่า จากการเลี้ยงเบ็ดไซ 350 ตัว เป็นระยะเวลา 5 เดือน มีผลกำไรจากการ ขายไซเปิดวันละประมาณ 189 บาท โดยคิดที่ราคาขายไซเปิดฟองละ 3 บาท และเมื่อนำองค์ความรู้ที่ได้ จากการวิจัยไปอบรมเกษตรกรผู้เลี้ยงเบ็ดไล่ทุ่ง พบว่าเกษตรกรมีความสนใจและมีความต้องการที่จะ ต่อยอดงานวิจัยโดยการเสริมสมุนไพรในอาหารเบ็ดและการผลิตไซเบ็ดอินทรีย์เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่ไซเบ็ด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยโดยใช้แบบสัมภาษณ์เกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีกภายใต้โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี จำนวน 54 ราย เพื่อนำมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และการเลี้ยงสัตว์ปีกของเกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีก ภายใต้โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีก ภายใต้โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี

1. ประชากรที่ศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ใช้ประชากรทั้งหมดในการเก็บข้อมูล ได้แก่ เกษตรกรทั้งหมดที่ได้รับสัตว์ปีก ภายใต้โครงการเกษตรกรทฤษฎีใหม่ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ในพื้นที่อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี จำนวนทั้งสิ้น 54 ราย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น โดยอ้างอิงมาจากแบบประเมินโครงการเกษตรกรทฤษฎีใหม่ (ด้านปศุสัตว์) ปีงบประมาณ 2561 ของกองงานพระราชดำริและกิจกรรมพิเศษ กรมปศุสัตว์ จากนั้นได้ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดและแบบสัมภาษณ์ พร้อมทั้งนำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเนื้อหาว่าถูกต้องและครอบคลุมตรงตามกรอบแนวคิดและสมมติฐานที่ต้องการวัด หลังจากนั้นได้นำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบกับเกษตรกรที่ไม่ใช่ประชากรในการศึกษา ในพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ในเรื่องของความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์และตรวจสอบคำถามที่เกษตรกรสามารถให้คำตอบได้ เสร็จแล้วทำการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์ ทำการตรวจสอบเนื้อหาและโครงสร้างให้มีความสมบูรณ์และมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น จากนั้นนำไปสัมภาษณ์กับเกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีก ภายใต้โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย คำถามปลายปิด (Close – ended question) และคำถามปลายเปิด (Open – ended questions) โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และการเลี้ยงสัตว์ปีกของเกษตรกร มีลักษณะคำถามแบบเปิด แต่มีคำตอบเตรียมไว้สำหรับผู้สัมภาษณ์บันทึก จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีก ภายใต้โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ มีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า (Rating scale) 5 คำตอบ จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเลี้ยงสัตว์ปีกของเกษตรกร ภายใต้โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ มีลักษณะคำถามเป็นแบบประเมินค่า 3 คำตอบ จำนวน 9 ข้อ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาจัดหมวดหมู่ เพื่อประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทางเศรษฐกิจ สังคม และข้อมูลการเลี้ยงสัตว์ปีกของเกษตรกร วิเคราะห์โดยใช้สถิติ คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าสูงสุด (Maximum) และค่าต่ำสุด (Minimum)

ตอนที่ 2 ข้อมูลความพึงพอใจของเกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีก ภายใต้โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่วิเคราะห์โดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และค่าเฉลี่ยน้ำหนัก (Weight mean score) และให้คะแนนความพึงพอใจ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งเป็นเกณฑ์ตามมาตรฐานของ Sunila (1984, อ้างโดย วีระพร และวัชรินทร์, 2554) ดังนี้

ความพึงพอใจมากที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ 5 คะแนน
ความพึงพอใจมาก	ให้คะแนนเท่ากับ 4 คะแนน
ความพึงพอใจปานกลาง	ให้คะแนนเท่ากับ 3 คะแนน
ความพึงพอใจน้อย	ให้คะแนนเท่ากับ 2 คะแนน
ความพึงพอใจน้อยที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ 1 คะแนน

จากนั้น ใช้วิธีการคำนวณหาน้ำหนักค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{อันดับภาคชั้น} &= \frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = 0.8 \end{aligned}$$

การแปลความหมายของระดับความพึงพอใจ ใช้วิธีการนำค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจในแต่ละประเด็นมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

ความพึงพอใจมากที่สุด	ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 คะแนน
ความพึงพอใจมาก	ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 คะแนน
ความพึงพอใจปานกลาง	ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 คะแนน
ความพึงพอใจน้อย	ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 คะแนน
ความพึงพอใจน้อยที่สุด	ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 คะแนน

ตอนที่ 3 ข้อมูลปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเลี้ยงสัตว์ปีกของเกษตรกร ภายใต้โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ วิเคราะห์โดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และค่าเฉลี่ยน้ำหนัก (Weight mean score) และให้คะแนนระดับปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกร ออกเป็น 3 ระดับ (ฉลองชัย และคณะ, 2555) ดังนี้

ปัญหาและอุปสรรคมาก	ให้คะแนนเท่ากับ 3 คะแนน
ปัญหาและอุปสรรคปานกลาง	ให้คะแนนเท่ากับ 2 คะแนน
ปัญหาและอุปสรรคน้อย	ให้คะแนนเท่ากับ 1 คะแนน

จากนั้น ใช้วิธีการคำนวณหาน้ำหนักค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{อันดับภาคชั้น} &= \frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{3 - 1}{3} = 0.66
 \end{aligned}$$

การแปลความหมายของระดับปัญหาและอุปสรรค ใช้วิธีการนำค่าเฉลี่ยระดับของปัญหาและอุปสรรคในแต่ละประเด็นมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

ปัญหาและอุปสรรคมาก	ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.00 คะแนน
ปัญหาและอุปสรรคปานกลาง	ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.67 – 2.33 คะแนน
ปัญหาและอุปสรรคน้อย	ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.66 คะแนน

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ต้องการศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม การเลี้ยงสัตว์ปีก ความพึงพอใจของเกษตรกรที่ได้รับสัตว์สัตว์ปีก ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเลี้ยงสัตว์ปีกของเกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีกภายใต้โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี โดยเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และการเลี้ยงสัตว์ปีกของเกษตรกร

ตอนที่ 2 ข้อมูลความพึงพอใจของเกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีก

ตอนที่ 3 ข้อมูลปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเลี้ยงสัตว์ปีกของเกษตรกร

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และการเลี้ยงสัตว์ปีกของเกษตรกร

1.1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีก ภายใต้โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี มีดังนี้

- 1) เพศ เกษตรกรส่วนใหญ่ที่ได้รับสัตว์ปีกเป็นเพศหญิง ร้อยละ 57.41 เพศชาย ร้อยละ 42.59
- 2) อายุ เกษตรกรมีอายุระหว่าง 51-60 ปี 61 ปี ขึ้นไป และ 41-50 ปี ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ร้อยละ 27.78 25.93 และ 24.07 ตามลำดับ อายุ 31-40 ปี ร้อยละ 14.81 และอายุ 21-30 ปี ร้อยละ 7.41 อายุสูงสุด 77 ปี อายุต่ำสุด 25 ปี อายุเฉลี่ย 51.19 ปี
- 3) ระดับการศึกษา เกษตรกรส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 53.70 รองลงมา มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ร้อยละ 25.93 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 14.82 ระดับอนุปริญาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 3.70 ระดับปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 1.85
- 4) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน เกษตรกรส่วนใหญ่มีสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน ร้อยละ 42.59 รองลงมา มีสมาชิกในครัวเรือน 1-2 คน ร้อยละ 37.04 และมากกว่า 5 คนขึ้นไป ร้อยละ 20.37 มีสมาชิกในครัวเรือนสูงสุด 10 คน ต่ำสุด 1 คน มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.44 คน
- 5) อาชีพหลัก เกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพหลักทำนา ร้อยละ 57.41 รองลงมา มีอาชีพหลักทำไร่ ร้อยละ 14.81 อาชีพเลี้ยงสัตว์และรับจ้างนอกภาคเกษตรมีค่าเท่ากัน คือ ร้อยละ 9.26 นอกจากนี้ เกษตรกรมีอาชีพรับจ้างในภาคเกษตร ร้อยละ 7.41 และประมง ร้อยละ 1.85
- 6) พื้นที่ถือครองทางการเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรไม่เกิน 30 ไร่ ร้อยละ 61.11 รองลงมา มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตร 31-60 ไร่ ร้อยละ 25.93 พื้นที่ถือครอง 61 ไร่ ขึ้นไป ร้อยละ 12.96 โดยมีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรสูงสุด 160 ไร่ ต่ำสุด 1 ไร่ มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรเฉลี่ย 34.79 ไร่
- 7) พื้นที่นำเข้าโครงการ เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่นำเข้าโครงการไม่เกิน 10 ไร่ ร้อยละ 81.48 รองลงมา มีพื้นที่ 11-20 ไร่ ร้อยละ 12.96 และมีพื้นที่ 21 ไร่ ขึ้นไป ร้อยละ 5.56 มีพื้นที่นำเข้าโครงการสูงสุด 40 ไร่ ต่ำสุด 0.5 ไร่ มีพื้นที่นำเข้าโครงการเฉลี่ย 6.86 ไร่
- 8) ลักษณะพื้นที่นำเข้าโครงการ เกษตรกรส่วนใหญ่นำพื้นที่ตนเองเข้าโครงการ ร้อยละ 74.07 พื้นที่เช่า ร้อยละ 14.82 และพื้นที่พ่อแม่/ญาติพี่น้อง ร้อยละ 11.1

9) การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม/องค์กร/สถาบันเกษตรกร เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม/องค์กร/สถาบันเกษตรกร ร้อยละ 88.89 โดยเป็นสมาชิกรายการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมากที่สุด ร้อยละ 74.07 รองลงมาเป็นสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 62.96 สมาชิกกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ ร้อยละ 37.04 กลุ่มแม่บ้าน ร้อยละ 16.67 กลุ่มสหกรณ์ ร้อยละ 12.96 กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 7.41 และไม่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม/องค์กร/สถาบันเกษตรกร ร้อยละ 11.11

รายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม

ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม	จำนวน (ราย) N=54	ร้อยละ
1) เพศ		
หญิง	31	57.41
ชาย	23	42.59
2) อายุ		
21-30 ปี	4	7.41
31-40 ปี	8	14.81
41-50 ปี	13	24.07
51-60 ปี	15	27.78
61 ปี ขึ้นไป	14	25.93
สูงสุด 77 ปี ต่ำสุด 25 ปี		
ค่าเฉลี่ย 51.19 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 12.17		
3) ระดับการศึกษา		
ไม่ได้รับการศึกษา	0	0.00
ประถมศึกษา	29	53.70
มัธยมศึกษาตอนต้น	8	14.82
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	14	25.93
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	2	3.70
ปริญญาตรีขึ้นไป	1	1.85
4) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
1-2 คน	20	37.04
3-4 คน	23	42.59
5 คนขึ้นไป	11	20.37
สูงสุด 10 คน ต่ำสุด 1 คน		
ค่าเฉลี่ย 3.44 คน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.72		

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม	จำนวน (ราย) N=54	ร้อยละ
5) อาชีพหลัก		
ทำนา	31	57.41
ทำไร่	8	14.81
เลี้ยงสัตว์	5	9.26
รับจ้างนอกภาคเกษตร	5	9.26
รับจ้างในภาคเกษตร	4	7.41
ประมง	1	1.85
6) พื้นที่ถือครองทางการเกษตร		
ไม่เกิน 30 ไร่	33	61.11
31-60 ไร่	14	25.93
61 ไร่ ขึ้นไป	7	12.96
สูงสุด 160 ไร่ ต่ำสุด 1 ไร่		
ค่าเฉลี่ย 34.79 ไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 28.78		
7) พื้นที่นำเข้าโครงการ		
ไม่เกิน 10 ไร่	44	81.48
11-20 ไร่	7	12.96
21 ไร่ ขึ้นไป	3	5.56
สูงสุด 40 ไร่ ต่ำสุด 0.5 ไร่		
ค่าเฉลี่ย 6.86 ไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.42		
8) ลักษณะพื้นที่นำเข้าโครงการ		
พื้นที่ตนเอง	40	74.07
พื้นที่เช่า	8	14.82
พื้นที่พ่อแม่/ญาติพี่น้อง	6	11.11
9) การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม/องค์กร/สถาบันเกษตรกร		
ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม	6	11.11
เป็นสมาชิกกลุ่ม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	48	88.89
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)	40	74.07
กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน	34	62.96
กลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่	20	37.04
กลุ่มแม่บ้าน	9	16.67
กลุ่มสหกรณ์	7	12.96
กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	4	7.41

1.2 ผลการศึกษาข้อมูลการเลี้ยงสัตว์ปีกของเกษตรกร

- 1) ประสบการณ์การเลี้ยงสัตว์ปีก เกษตรกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์การเลี้ยงสัตว์ปีก ร้อยละ 88.89 โดยมีประสบการณ์เลี้ยงไก่พื้นเมืองมากที่สุด ร้อยละ 79.63 รองลงมา มีประสบการณ์เลี้ยงเป็ดไข่ ร้อยละ 59.26 ไก่ไข่ ร้อยละ 44.44 เป็ดเทศ ร้อยละ 38.89 และอื่นๆ ร้อยละ 18.52 และไม่มีประสบการณ์การเลี้ยงสัตว์ปีก ร้อยละ 11.11
- 2) พันธุ์สัตว์ปีกที่ได้รับ เกษตรกรได้รับเป็ดไข่ ร้อยละ 100.00
- 3) การจัดการสัตว์ปีก เกษตรกรเลี้ยงสัตว์ปีกที่ได้รับด้วยตนเอง ร้อยละ 100.00
- 4) รูปแบบการเลี้ยงสัตว์ปีก เกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงสัตว์ปีกในคอกและมีการปล่อยลงสระ คลอง หรือทุ่งนา ร้อยละ 83.33 ส่วนการเลี้ยงในคอกตลอด โดยไม่มีการปล่อย มีร้อยละ 16.67
- 5) การจัดการอาหารสัตว์ปีก เกษตรกรส่วนใหญ่ให้อาหารสำเร็จรูปและวัตถุดิบทางการเกษตร แก่สัตว์ปีก ร้อยละ 83.33 รองลงมาให้อาหารสำเร็จรูปเพียงอย่างเดียว ร้อยละ 11.11 และให้วัตถุดิบทางการเกษตรเพียงอย่างเดียว ร้อยละ 5.56
- 6) ชนิดวัตถุดิบทางการเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ข้าวเปลือกในอาหารสัตว์ปีก ร้อยละ 62.96 รองลงมาใช้รำ ร้อยละ 27.78 หยวกกล้วย ร้อยละ 25.93 เศษพืชผัก ร้อยละ 14.81 ปลาขี้ขาว ร้อยละ 7.41 เมล็ดข้าวโพด ร้อยละ 5.56 ส่วนการใช้ใบหม่อนและหญ้าเท่กัน คือ ร้อยละ 3.70
- 7) การดูแลรักษาสุขภาพสัตว์ปีก เกษตรกรส่วนใหญ่ดูแลรักษาสุขภาพสัตว์ปีกด้วยตนเอง ร้อยละ 46.30 รองลงมาให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ดูแลรักษาสุขภาพสัตว์ปีก ร้อยละ 9.26 เกษตรกรดูแลด้วยตนเองและให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ดูแลรักษาสุขภาพสัตว์ปีก ร้อยละ 3.70 และให้อาสาปศุสัตว์ดูแลรักษาสุขภาพสัตว์ปีก ร้อยละ 1.85 ส่วนเกษตรกรที่ไม่มีการดูแลรักษาสุขภาพสัตว์ปีก มีร้อยละ 38.89
- 8) การทำบัญชีฟาร์ม เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้ทำบัญชีฟาร์ม ร้อยละ 68.52 รองลงมาทำบัญชีฟาร์มเป็นบางครั้ง ร้อยละ 25.93 และทำบัญชีฟาร์มเป็นประจำ ร้อยละ 5.55
- 9) การใช้ประโยชน์จากมูลสัตว์ปีก เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากมูลสัตว์ปีก ร้อยละ 55.56 ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากมูลสัตว์ปีก มีร้อยละ 44.44
- 10) การแปรรูปผลผลิตสัตว์ปีก เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการแปรรูปผลผลิตจากสัตว์ปีก ร้อยละ 55.56 ส่วนเกษตรกรที่มีการแปรรูปผลผลิตจากสัตว์ปีกเป็นไข่เค็ม มีร้อยละ 44.44
- 11) การเลี้ยงสัตว์ปีกต่อเนื่องหลังสิ้นสุดโครงการ เกษตรกรส่วนใหญ่ซื้อสัตว์ปีกชุดใหม่มาเลี้ยง ร้อยละ 57.41 ส่วนเกษตรกรที่ไม่เลี้ยงสัตว์ปีกต่อ มีร้อยละ 42.59
- 12) การใช้ประโยชน์ผลผลิตไข่ เกษตรกรส่วนใหญ่บริโภคไข่ในครัวเรือนเพียงอย่างเดียว ร้อยละ 68.52 รองลงมาเกษตรกรบริโภคไข่ในครัวเรือนและมีการจำหน่าย ร้อยละ 20.37 เกษตรกรบริโภคไข่ในครัวเรือน แบ่งปันผู้อื่น และมีการจำหน่าย ร้อยละ 7.41 และเกษตรกรบริโภคไข่ในครัวเรือนและแบ่งปันผู้อื่น ร้อยละ 3.70
- 13) ผลผลิตไข่ เกษตรกรส่วนใหญ่มีผลผลิตไข่ 100-150 ฟองต่อเดือน ร้อยละ 85.19 รองลงมา มีผลผลิตไข่ 51-100 ฟองต่อเดือน ร้อยละ 9.26 และมีผลผลิตไข่ 1-50 ฟองต่อเดือน ร้อยละ 5.55 ผลผลิตไข่สูงสุด 150 ฟองต่อเดือน ต่ำสุด 40 ฟองต่อเดือน ผลผลิตไข่เฉลี่ย 114.26 ฟองต่อเดือน
- 14) จำนวนไข่ที่บริโภค เกษตรกรส่วนใหญ่บริโภคไข่ในครัวเรือน 100-150 ฟองต่อเดือน ร้อยละ 66.67 รองลงมาบริโภคไข่ในครัวเรือน 51-100 ฟองต่อเดือน ร้อยละ 29.63 และบริโภค 1-50 ฟองต่อเดือน ร้อยละ 3.70 ผลผลิตไข่ที่บริโภคสูงสุด 150 ฟองต่อเดือน ต่ำสุด 20 ฟองต่อเดือน บริโภคผลผลิตไข่เฉลี่ย 99.13 ฟองต่อเดือน

15) จำนวนไข่ที่แบ่งปัน เกษตรกรมีการแบ่งปันผลผลิตไข่ 1-20 ฟองต่อเดือน มากที่สุด ร้อยละ 5.56 รองลงมา มีการแบ่งปันไข่ 41-60 ฟองต่อเดือน ร้อยละ 3.70 และแบ่งปันไข่ 21-40 ฟองต่อเดือน ร้อยละ 1.85 ส่วนเกษตรกรที่ไม่มีการแบ่งปันไข่ มีร้อยละ 88.89 แบ่งปันไข่สูงสุด 20 ฟองต่อเดือน ต่ำสุด 0 ฟองต่อเดือน แบ่งปันไข่เฉลี่ย 3.28 ฟองต่อเดือน

16) จำนวนไข่ที่จำหน่าย เกษตรกรมีการจำหน่ายไข่ 1-30 ฟองต่อเดือน และ 31-60 ฟองต่อเดือน เท่ากัน คือ ร้อยละ 12.96 ส่วนเกษตรกรมีการจำหน่ายไข่ 91 ฟองต่อเดือน ขึ้นไป ร้อยละ 1.85 และเกษตรกรที่ไม่มีการจำหน่ายไข่ มีร้อยละ 72.22 ผลผลิตไข่จำหน่ายสูงสุด 120 ฟองต่อเดือน ต่ำสุด 0 ฟองต่อเดือน จำหน่ายไข่เฉลี่ย 11.85 ฟองต่อเดือน

17) รายได้จากการจำหน่ายไข่ เกษตรกรมีรายได้จากการจำหน่ายไข่ 1-200 บาทต่อเดือนมากที่สุด ร้อยละ 24.07 รองลงมา มีรายได้จากการจำหน่ายไข่ 201-400 บาทต่อเดือน ร้อยละ 3.70 ไม่มีรายได้จากการจำหน่ายไข่ ร้อยละ 72.22 มีรายได้สูงสุดจากการจำหน่ายไข่ 400 บาทต่อเดือน ต่ำสุด 0 บาทต่อเดือน มีรายได้เฉลี่ยจากการจำหน่ายไข่เฉลี่ย 42.59 บาทต่อเดือน

รายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามข้อมูลการเลี้ยงสัตว์ปีกของเกษตรกร

ข้อมูลการเลี้ยงสัตว์ปีก	จำนวน (ราย) N=54	ร้อยละ
1) ประสบการณ์การเลี้ยงสัตว์ปีก		
ไม่มีประสบการณ์	6	11.11
มีประสบการณ์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	48	88.89
ไก่พื้นเมือง	43	79.63
เปิดไข่	32	59.26
ไก่ไข่	24	44.44
เปิดเทศ	21	38.89
อื่นๆ	10	18.52
2) พันธุ์สัตว์ปีกที่ได้รับ		
เปิดไข่	54	100.00
ไก่ไข่	0	0.00
เปิดเทศ	0	0.00
ไก่พื้นเมือง	0	0.00
3) การจัดการสัตว์ปีก		
เลี้ยงด้วยตนเอง	54	100.00
ให้คนอื่น	0	0.00
จำหน่าย	0	0.00

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลการเลี้ยงสัตว์ปีก	จำนวน (ราย) N=54	ร้อยละ
4) รูปแบบการเลี้ยงสัตว์ปีก		
เลี้ยงในคอก โดยไม่มีการปล่อย	9	16.67
เลี้ยงในคอกและปล่อยลงสระ คลอง หรือทุ่งนา	45	83.33
5) การจัดการอาหารสัตว์ปีก		
ให้อาหารสำเร็จรูปเพียงอย่างเดียว	6	11.11
ให้วัตถุดิบทางการเกษตรเพียงอย่างเดียว	3	5.56
ให้อาหารสำเร็จรูปและวัตถุดิบทางการเกษตร	45	83.33
6) ชนิดวัตถุดิบทางการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ข้าวเปลือก	34	62.96
รำ	15	27.78
หยมกกล้วย	14	25.93
เศษพืชผัก	8	14.81
ปลายข้าว	4	7.41
เมล็ดข้าวโพด	3	5.56
ใบหม่อน	2	3.70
หญ้า	2	3.70
7) การดูแลรักษาสุขภาพสัตว์ปีก		
ไม่มีการดูแลรักษา	21	38.89
ดูแลรักษาด้วยตนเอง	25	46.30
เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์	5	9.26
ดูแลรักษาด้วยตนเองและเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์	2	3.70
อาสาปศุสัตว์	1	1.85
8) การทำบัญชีฟาร์ม		
ไม่ได้ทำ	37	68.52
ทำเป็นบางครั้ง	14	25.93
ทำเป็นประจำ	3	5.55
9) การใช้ประโยชน์จากมูลสัตว์ปีก		
ไม่ได้ใช้ประโยชน์	24	44.44
ใช้ประโยชน์ (ปุ๋ยคอก)	30	55.56
10) การแปรรูปผลผลิตสัตว์ปีก		
ไม่มีการแปรรูป	30	55.56
มีการแปรรูป (ไข่เค็ม)	24	44.44

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลการเลี้ยงสัตว์ปีก	จำนวน (ราย) N=54	ร้อยละ
11) การเลี้ยงสัตว์ปีกต่อเนื่องหลังสิ้นสุดโครงการ		
ซื้อสัตว์ชุดใหม่มาเลี้ยง	31	57.41
ผลิตลูกสัตว์ปีกเอง	0	0.00
ไม่เลี้ยงต่อ	23	42.59
12) การใช้ประโยชน์ผลผลิตไข่		
บริโภคเพียงอย่างเดียว	37	68.52
บริโภคและแบ่งปัน	2	3.70
บริโภคและจำหน่าย	11	20.37
บริโภค แบ่งปัน และจำหน่าย	4	7.41
13) ผลผลิตไข่ (ฟองต่อเดือน)		
1-50 ฟอง	3	5.55
51-100 ฟอง	5	9.26
100-150 ฟอง	46	85.19
สูงสุด 150 ฟอง ต่ำสุด 40 ฟอง		
ค่าเฉลี่ย 114.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 26.29		
14) จำนวนไข่ที่บริโภค (ฟองต่อเดือน)		
1-50 ฟอง	2	3.70
51-100 ฟอง	16	29.63
100-150 ฟอง	36	66.67
สูงสุด 150 ฟอง ต่ำสุด 20 ฟอง		
ค่าเฉลี่ย 99.13 ฟอง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 32.27		
15) จำนวนไข่ที่แบ่งปัน (ฟองต่อเดือน)		
ไม่มีการแบ่งปัน	48	88.89
มีการแบ่งปัน	6	11.11
1-20 ฟอง	(3)	(5.56)
21-40 ฟอง	(1)	(1.85)
41-60 ฟอง	(2)	(3.70)
สูงสุด 20 ฟอง ต่ำสุด 0 ฟอง		
ค่าเฉลี่ย 3.28 ฟอง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 10.81		

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลการเลี้ยงสัตว์ปีก	จำนวน (ราย) N=54	ร้อยละ
16) จำนวนไข่ที่จำหน่าย (ฟองต่อเดือน)		
ไม่มีการจำหน่าย	39	72.22
มีการจำหน่าย	15	27.78
1-30 ฟอง	(7)	(12.96)
31-60 ฟอง	(7)	(12.96)
91 ฟองขึ้นไป	(1)	(1.85)
สูงสุด 120 ฟอง ต่ำสุด 0 ฟอง		
ค่าเฉลี่ย 11.85 ฟอง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 23.80		
17) รายได้จากการจำหน่ายไข่ (บาทต่อเดือน)		
ไม่มีรายได้	39	72.22
มีรายได้	15	27.78
1-200 บาท	(13)	(24.08)
201-400 บาท	(2)	(3.70)
สูงสุด 400 บาท ต่ำสุด 0 บาท		
ค่าเฉลี่ย 42.59 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 83.24		

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีก

การศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีก ได้ทำการศึกษาทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการได้รับปัจจัยการผลิต ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ และด้านผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ดังนี้

2.1 ความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการ เกษตรกรมีความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.27 เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ และด้านการได้รับปัจจัยการผลิต มีค่าเฉลี่ย 4.32 4.28 และ 4.23 ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของเกษตรกร จำแนกแยกรายด้าน

ความพึงพอใจของเกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีก	μ	σ	ระดับ
1. ด้านการได้รับปัจจัยการผลิต	4.23	0.47	มากที่สุด
2. ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่	4.28	0.60	มากที่สุด
3. ด้านผลสัมฤทธิ์ของโครงการ	4.32	0.41	มากที่สุด
ความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการ	4.27	0.37	มากที่สุด

2.2 ความพึงพอใจด้านการได้รับปัจจัยการผลิต จำนวน 6 ข้อ พบว่าโดยภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการได้รับปัจจัยการผลิตในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.23 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ข้อ เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ คุณภาพสัตว์ปีก คุณภาพเวชภัณฑ์ และคุณภาพอาหารสัตว์ มีค่าเฉลี่ย 4.80 4.56 และ 4.52 ตามลำดับ เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ จำนวนเวชภัณฑ์ จำนวนอาหารสัตว์ และจำนวนสัตว์ปีก มีค่าเฉลี่ย 3.85 3.83 และ 3.80 ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของเกษตรกร ด้านการได้รับปัจจัยการผลิต

ความพึงพอใจ ด้านการได้รับปัจจัย การผลิต	ระดับความพึงพอใจ (N=54)					μ σ	ความ หมาย
	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	น้อยที่สุด จำนวน (ร้อยละ)		
1. จำนวนสัตว์ปีก	11 (20.37)	22 (40.74)	20 (37.04)	1 (1.85)	0 (0.00)	3.80 (0.79)	มาก
2. คุณภาพสัตว์ปีก	45 (83.33)	7 (12.96)	2 (3.70)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.80 (0.49)	มากที่สุด
3. จำนวนอาหารสัตว์	13 (24.07)	20 (37.04)	20 (37.04)	1 (1.85)	0 (0.00)	3.83 (0.82)	มาก
4. คุณภาพอาหารสัตว์	30 (55.56)	22 (40.74)	2 (3.70)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.52 (0.57)	มากที่สุด
5. จำนวนเวชภัณฑ์	11 (20.37)	25 (46.30)	17 (31.48)	1 (1.85)	0 (0.00)	3.85 (0.76)	มาก
6. คุณภาพเวชภัณฑ์	31 (57.41)	22 (40.74)	1 (1.85)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.56 (0.54)	มากที่สุด
รวม	141 (43.52)	118 (36.42)	62 (19.14)	3 (0.93)	0 (0.00)	4.23 (0.47)	มากที่สุด

2.3 ความพึงพอใจด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ จำนวน 5 ข้อ พบว่า โดยภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.28 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด 4 ข้อ ได้แก่ การให้คำแนะนำการเตรียมความพร้อมรับสัตว์ปีก การให้คำแนะนำการจัดทำบัญชีฟาร์ม การให้คำแนะนำการเลี้ยงดูสัตว์ปีก และการให้คำแนะนำการป้องกันโรคระบาดสัตว์ปีก มีค่าเฉลี่ย 4.37 4.30 4.28 และ 4.24 ตามลำดับ เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมาก จำนวน 1 ข้อ ได้แก่ การให้คำแนะนำการจัดทำคอกสัตว์ปีก มีค่าเฉลี่ย 4.20 รายละเอียดตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของเกษตรกร ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่

ความพึงพอใจ ด้านการให้บริการของ เจ้าหน้าที่	ระดับความพึงพอใจ (N=54)					μ σ	ความ หมาย
	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	น้อยที่สุด จำนวน (ร้อยละ)		
1. การให้คำแนะนำ การเตรียมความพร้อมรับ สัตว์ปีก	27 (50.00)	23 (42.59)	2 (3.70)	1 (1.85)	1 (1.85)	4.37 (0.81)	มากที่สุด
2. การให้คำแนะนำ การจัดทำคอกสัตว์ปีก	22 (40.74)	21 (38.89)	11 (20.37)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.20 (0.76)	มาก
3. การให้คำแนะนำ การเลี้ยงดูสัตว์ปีก	24 (44.44)	21 (38.89)	9 (16.67)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.28 (0.74)	มากที่สุด
4. การให้คำแนะนำ การจัดทำบัญชีฟาร์ม	21 (38.89)	28 (51.85)	5 (9.26)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.30 (0.63)	มากที่สุด
5. การให้คำแนะนำ การป้องกันโรคระบาด สัตว์ปีก	23 (42.59)	21 (38.89)	10 (18.52)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.24 (0.75)	มากที่สุด
รวม	117 (43.33)	114 (42.22)	37 (13.70)	1 (0.37)	1 (0.37)	4.28 (0.47)	มากที่สุด

2.4 ความพึงพอใจด้านผลสัมฤทธิ์ของโครงการ จำนวน 4 ข้อ พบว่า โดยภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อผลสัมฤทธิ์ของโครงการในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.32 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ การลดรายจ่ายค่าอาหารโปรตีนของครีวเรือน และการนำผลผลิตของสัตว์ปีกไปใช้ประโยชน์ มีค่าเฉลี่ย 4.72 และ 4.70 ตามลำดับ เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดเท่ากัน จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ จำนวนสัตว์ปีกที่เพิ่มขึ้น และการนำมูลสัตว์ปีกไปใช้ประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.93 รายละเอียดตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของเกษตรกร ด้านผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

ความพึงพอใจ ด้านผลสัมฤทธิ์ ของโครงการ	ระดับความพึงพอใจ (N=54)					μ σ	ความ หมาย
	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	น้อยที่สุด จำนวน (ร้อยละ)		
1. การนำผลผลิตของ สัตว์ปีกไปใช้ประโยชน์	41 (75.93)	10 (18.52)	3 (5.56)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.70 (0.57)	มากที่สุด
2. การลดรายจ่าย ค่าอาหารโปรตีนของ คริวเรื่อน	41 (75.93)	11 (20.37)	2 (3.70)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.72 (0.53)	มากที่สุด
3. จำนวนสัตว์ปีกที่ เพิ่มขึ้น	14 (25.93)	23 (42.59)	16 (29.63)	1 (1.85)	0 (0.0)	3.93 (0.78)	มาก
4. การนำมูลสัตว์ปีกไป ใช้ประโยชน์	19 (35.19)	15 (27.78)	17 (31.48)	3 (5.56)	0 (0.0)	3.93 (0.95)	มาก
รวม	115 (53.24)	59 (27.31)	38 (17.59)	4 (1.85)	0 (0.00)	4.32 (0.41)	มากที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อมูลปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเลี้ยงสัตว์ปีกของเกษตรกร

การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงสัตว์ปีกของเกษตรกรในภาพรวมพบว่า มีปัญหาอุปสรรคในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.14 เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ จำนวน 9 ข้อ พบว่าเกษตรกรมีปัญหาและอุปสรรคในระดับปานกลาง จำนวน 1 ข้อ ได้แก่ สัตว์ปีกถูกสัตว์อื่นรบกวน มีค่าเฉลี่ย 1.69 และพบปัญหาระดับน้อยจำนวน 8 ข้อ เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ อาหารสำเร็จรูปมีราคาสูง ขาดความรู้และทักษะการทำบัญชีฟาร์ม ชนิดสัตว์ปีกที่ได้รับไม่ตรงตามความต้องการ การเลี้ยงสัตว์ปีกของโครงการเป็นภาระ ขาดน้ำสำหรับเลี้ยงสัตว์ปีก สัตว์ปีกป่วยเป็นโรค พื้นที่เลี้ยงสัตว์ปีกไม่เพียงพอ และขาดความรู้และทักษะในการเลี้ยงสัตว์ปีก มีค่าเฉลี่ย 1.20 1.13 1.11 1.06 1.04 1.04 1.02 และ 1.00 ตามลำดับรายละเอียดตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการเลี้ยงสัตว์ปีกของเกษตรกร

ปัญหา	ระดับปัญหาและอุปสรรค (N=54)			μ σ	ความ หมาย
	มาก จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)		
1. การเลี้ยงสัตว์ปีกของโครงการเป็น ภาระ	0 (0.00)	3 (5.56)	51 (94.44)	1.06 (0.23)	น้อย
2. ชนิดสัตว์ปีกที่ได้รับไม่ตรงกับความต้องการ	0 (0.00)	6 (11.11)	48 (88.89)	1.11 (0.32)	น้อย
3. ขาดความรู้และทักษะเรื่องการทำ บัญชีฟาร์ม	2 (3.70)	3 (5.56)	49 (90.74)	1.13 (0.44)	น้อย
4. ขาดความรู้และทักษะในการเลี้ยง สัตว์ปีก	0 (0.00)	0 (0.00)	54 (100.00)	1.00 (0.00)	น้อย
5. อาหารสำเร็จรูปมีราคาสูง	1 (1.85)	9 (16.67)	44 (81.48)	1.20 (0.45)	น้อย
6. พื้นที่เลี้ยงสัตว์ปีกไม่เพียงพอ	0 (0.00)	1 (1.85)	53 (98.15)	1.02 (0.14)	น้อย
7. สัตว์ปีกป่วยเป็นโรค	0 (0.00)	2 (3.70)	52 (96.30)	1.04 (0.19)	น้อย
8. สัตว์ปีกถูกสัตว์อื่นรบกวน	9 (16.67)	19 (35.19)	26 (48.15)	1.69 (0.75)	ปานกลาง
9. ขาดน้ำสำหรับเลี้ยงสัตว์ปีก	0 (0.00)	2 (3.70)	52 (96.30)	1.04 (0.19)	น้อย
รวม	12 (2.47)	45 (9.26)	429 (88.27)	1.14 (0.12)	น้อย

3.1 เกษตรกรมีข้อเสนอแนะในการเลี้ยงสัตว์ปีก ดังนี้

3.1.1 ควรมีการสนับสนุนตาข่ายสำหรับล้อมบริเวณคอกสัตว์ปีก เพื่อป้องกันสุนัขหรืองูกัดสัตว์ปีก

3.1.2 ควรมีการให้ความรู้เรื่องการผลิตอาหารสัตว์ลดต้นทุนจากวัตถุดิบในท้องถิ่น เพื่อลดต้นทุนค่าอาหารสัตว์ โดยสูตรอาหารลดต้นทุนเมื่อสัตว์ปีกกินแล้วควรให้ผลผลิตไข่สูงและสม่ำเสมอ

3.2 เกษตรกรมีข้อเสนอแนะต่อโครงการ ดังนี้

3.2.1 ด้านการได้รับปัจจัยการผลิต

1) หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนพันธุ์สัตว์ปีกให้เกษตรกรต่อเนื่องหลังสิ้นสุดโครงการ เนื่องจากเกษตรกรขาดความรู้และทักษะในการผลิตลูกสัตว์ปีกเอง

2) หน่วยงานภาครัฐควรสอบถามความต้องการพันธุ์สัตว์ปีกของเกษตรกร ก่อนส่งมอบสัตว์ปีก เพื่อให้เกษตรกรได้รับพันธุ์สัตว์ปีกตรงตามความต้องการ

3.2.2 ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่

1) เกษตรกรเสนอให้เจ้าหน้าที่เข้ามาตรวจเยี่ยมเกษตรกรและให้คำแนะนำการเลี้ยงสัตว์ปีกอย่างสม่ำเสมอ

3.2.3 ด้านผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

1) หน่วยงานภาครัฐควรเพิ่มจำนวนสัตว์ปีกที่สนับสนุนให้เกษตรกร จากรายละ 5 ตัว เป็นรายละ 10 ตัว เพื่อให้มีผลผลิตไข่เหลือจากการบริโภค สามารถนำไปจำหน่ายเพิ่มรายได้ให้ครัวเรือน

สรุปผลการศึกษา การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการศึกษา

การศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีกภายใต้โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม การเลี้ยงสัตว์ปีก และความพึงพอใจของเกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีก ซึ่งประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีกภายใต้โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 จำนวน 54 ราย ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1.1. ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และการเลี้ยงสัตว์ปีกของเกษตรกร

1.1.1 ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีก ภายใต้โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี

เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 57.41 มีอายุเฉลี่ย 51.19 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 53.70 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.44 คน มีอาชีพหลักทำนา ร้อยละ 57.41 เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรเฉลี่ย 34.79 ไร่ และนำเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 6.86 ไร่ โดยพื้นที่นำเข้าร่วมโครงการเป็นพื้นที่ของตนเอง ร้อยละ 74.07 เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 74.07

1.1.2 ข้อมูลการเลี้ยงสัตว์ปีกของเกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีก ภายใต้โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี

เกษตรกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง ร้อยละ 79.63 พันธุ์สัตว์ปีกที่ได้รับเป็นเป็ดไข่ ร้อยละ 100.00 เกษตรกรเลี้ยงสัตว์ปีกที่ได้รับจากโครงการด้วยตนเอง ร้อยละ 100.00 มีรูปแบบการเลี้ยงสัตว์ปีกในคอกและปล่อยลงสระน้ำ คลอง หรือทุ่งนา ร้อยละ 83.33 อาหารที่ใช้เลี้ยงสัตว์ปีกเป็นอาหารสำเร็จรูปและวัตถุดิบทางการเกษตร ร้อยละ 83.33 ส่วนใหญ่เป็นข้าวเปลือก ร้อยละ 62.96 เกษตรกรดูแลรักษาสุขภาพสัตว์ปีกเบื้องต้นด้วยตนเอง ร้อยละ 46.30 เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้ทำบัญชีฟาร์ม ร้อยละ 68.52 มีการใช้ประโยชน์จากมูลสัตว์ปีกเป็นปุ๋ยคอก ร้อยละ 55.56 เกษตรกรมีการแปรรูปผลผลิตสัตว์ปีกเป็นไข่เค็ม ร้อยละ 44.44 เกษตรกรมีการเลี้ยงสัตว์ปีกต่อเนื่องหลังสิ้นสุดโครงการ โดยการซื้อสัตว์ปีกชุดใหม่มาเลี้ยง ร้อยละ 57.41 เกษตรกรส่วนใหญ่นำผลผลิตไข่บริโภคในครัวเรือน ร้อยละ 68.52 สัตว์ปีกให้ผลผลิตไข่เฉลี่ย 114.26 ฟองต่อเดือน เกษตรกรนำไปบริโภคในครัวเรือนเฉลี่ย 99.13 ฟองต่อเดือน เหลือจากบริโภคจึงนำไปแบ่งปันให้ผู้อื่นเฉลี่ย 3.28 ฟองต่อเดือน และจำหน่ายเฉลี่ย 11.85 ฟองต่อเดือน มีรายได้เฉลี่ยจากการจำหน่ายผลผลิตสัตว์ปีกเฉลี่ย 42.59 บาทต่อเดือน

1.2 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีก

1.2.1 ความพึงพอใจในภาพรวม เกษตรกรมีความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการ ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.27 โดยมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดทุกด้าน ได้แก่ ด้านผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ และด้านการได้รับปัจจัยการผลิต มีค่าเฉลี่ย 4.32 4.28 และ 4.23 ตามลำดับ

1.2.2 ความพึงพอใจด้านการได้รับปัจจัยการผลิต เกษตรกรมีความพึงพอใจด้านการได้รับปัจจัยการผลิตในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.23 โดยมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดต่อคุณภาพสัตว์ปีก คุณภาพเวชภัณฑ์ และคุณภาพอาหารสัตว์ มีค่าเฉลี่ย 4.80 4.56 และ 4.52 ตามลำดับ และมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดต่อจำนวนเวชภัณฑ์ จำนวนอาหารสัตว์ และจำนวนสัตว์ปีก มีค่าเฉลี่ย 3.85 3.83 และ 3.80 ตามลำดับ

1.2.3 ความพึงพอใจด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ เกษตรกรมีความพึงพอใจด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.28 โดยเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดต่อการให้คำแนะนำการเตรียมความพร้อมรับสัตว์ปีก การให้คำแนะนำการจัดทำบัญชีฟาร์ม การให้คำแนะนำการเลี้ยงดูสัตว์ปีก และการให้คำแนะนำการป้องกันโรคระบาดสัตว์ปีก มีค่าเฉลี่ย 4.37 4.30 4.28 และ 4.24 ตามลำดับ และมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดต่อการให้คำแนะนำการจัดทำคอกสัตว์ปีก มีค่าเฉลี่ย 4.20

1.2.4 ความพึงพอใจด้านผลสัมฤทธิ์ของโครงการ เกษตรกรมีความพึงพอใจด้านผลสัมฤทธิ์ของโครงการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.32 โดยเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดต่อการลดรายจ่ายค่าอาหารโปรตีนของคร้วเรือน และการนำผลผลิตของสัตว์ปีกไปใช้ประโยชน์ มีค่าเฉลี่ย 4.72 และ 4.70 ตามลำดับ และมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดต่อจำนวนสัตว์ปีกที่เพิ่มขึ้น และการนำมูลสัตว์ปีกไปใช้ประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.93

1.3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกร

เกษตรกรมีปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงสัตว์ปีกในระดับปานกลาง จำนวน 1 ข้อ ได้แก่ สัตว์ปีกถูกสัตว์อื่นรบกวน มีค่าเฉลี่ย 1.69 และพบปัญหาระดับน้อยจำนวน 8 ข้อ ได้แก่ อาหารสำเร็จรูปมีราคาสูง ขาดความรู้และทักษะการทำบัญชีฟาร์ม ชนิดสัตว์ปีกที่ได้รับไม่ตรงตามความต้องการ การเลี้ยงสัตว์ปีกของโครงการเป็นภาระ ขาดน้ำสำหรับเลี้ยงสัตว์ปีก สัตว์ปีกป่วยเป็นโรค พื้นที่เลี้ยงสัตว์ปีกไม่เพียงพอ และขาดความรู้และทักษะในการเลี้ยงสัตว์ปีก มีค่าเฉลี่ย 1.20 1.13 1.11 1.06 1.04 1.04 1.02 และ 1.00 ตามลำดับ เกษตรกรมีข้อเสนอแนะให้หน่วยงานภาครัฐมีการสอบถามความต้องการพันธุ์สัตว์ปีกของเกษตรกรก่อนการส่งมอบปัจจัยการผลิต และเพิ่มจำนวนสัตว์ปีกที่สนับสนุนให้เกษตรกร เพื่อให้มีผลผลิตที่เหลือจากการบริโภค สามารถนำไปจำหน่ายเพิ่มรายได้ให้ครัวเรือน นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ควรเข้ามาตรวจเยี่ยมเกษตรกรและให้คำแนะนำการเลี้ยงสัตว์ปีกอย่างสม่ำเสมอ

2. การอภิปรายผล

2.1 ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และการเลี้ยงสัตว์ปีกของเกษตรกร

2.1.1 ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีก ภายใต้โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี

เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนอยู่ในช่วง 3-4 คน เฉลี่ย 3.44 คน มีพื้นที่นำเข้าโครงการ เฉลี่ย 6.86 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ สอดคล้องกับธารทิพย์ นิติชาติ (2561) ที่ศึกษาการดำเนินงานโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรอำเภอค้อยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เรียนจบระดับประถมศึกษา ร้อยละ 58.7 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนอยู่ในช่วง 3-4 คน เฉลี่ย 3.68 คน นำพื้นที่เข้าร่วมโครงการ เฉลี่ย 5.20 ไร่ และเกษตรกรส่วนใหญ่มีแหล่งเงินเชื่อจาก ธกส. ร้อยละ 91.3 ใกล้เคียงกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2560) ได้ประเมินผลโครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ (5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ถวายในหลวง) ปี 2561 พบว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2561 ร้อยละ 58.54 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา สำหรับสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกร ร้อยละ 80.61 เป็นสมาชิกกลุ่มองค์กร สถาบันเกษตรกร ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 19.39 ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม องค์กร สถาบันเกษตรกร เมื่อจำแนกตามกลุ่มองค์กรสถาบันเกษตรกรพบว่า ร้อยละ 70.18 เป็นสมาชิกของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ เกษตรกรมีพื้นที่การเกษตรทั้งหมด เฉลี่ย 24.03 ไร่ โดยเป็นพื้นที่เข้าร่วมโครงการ เฉลี่ย 9.08 ไร่

2.1.2 ข้อมูลการเลี้ยงสัตว์ปีกของเกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีก ภายใต้โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี

เกษตรกรทั้งหมดเลี้ยงสัตว์ปีกด้วยตนเอง โดยไม่มีการให้ผู้อื่นหรือมีการจำหน่าย เนื่องจากเปิดไข่เป็นสัตว์ปีกที่เลี้ยงง่าย และให้ผลผลิตไข่ทุกวัน นอกจากนี้เกษตรกรส่วนใหญ่สามารถดูแลรักษาสุขภาพสัตว์ปีกได้ด้วยตนเอง เพราะเกษตรกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงสัตว์ปีกมาก่อน ซึ่งเกษตรกรมีประสบการณ์ในการเลี้ยงเปิดไข่มาก่อนถึงร้อยละ 59.26

เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้ทำบัญชีฟาร์ม เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ จึงมีปัญหาด้านการเข้าใจในขั้นตอนการทำบัญชีฟาร์มตลอดจนการจดบันทึกข้อมูลต่างๆ นอกจากนี้มีเกษตรกรบางรายที่ทำบัญชีฟาร์มในระยะเริ่มต้น แต่ไม่ได้บันทึกต่อเนื่อง เพราะเกษตรกรมีความเห็นว่ารายจ่ายและรายได้ที่เกิดจากการเลี้ยงสัตว์ปีก เป็นเงินจำนวนไม่มาก จึงไม่มีความจำเป็นในการบันทึกข้อมูลบัญชีฟาร์ม ซึ่งสอดคล้องกับเพ็ญแขและหทัยรัตน์ (2563) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ (ด้านปศุสัตว์) ในพื้นที่ปศุสัตว์เขต 1 พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการจัดทำบันทึกข้อมูลรายรับรายจ่ายการเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 83.8

เกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพหลักทำนาจึงนำวัตถุดิบทางการเกษตร ได้แก่ ข้าวเปลือกและรำผสมในอาหารสัตว์ปีก และมีรูปแบบการเลี้ยงสัตว์ปีกในคอกและมีการปล่อยลงในสระ คลอง หรือทุ่งนา ในช่วงเวลากลางวัน เพื่อให้เปิดหาอาหารตามธรรมชาติ เช่น หอยเชอร์รี่ ปลา ผักบุง เนื่องจากในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรกรส่วนใหญ่มีแหล่งน้ำ เช่น สระน้ำ เป็นของตนเอง จึงสามารถเลี้ยงเปิดไข่ร่วมกับการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ได้เป็นอย่างดี รวมถึงการนำมูลสัตว์ปีกทำเป็นปุ๋ยคอกใส่แปลงผัก หรือพื้นที่นา ซึ่งเป็นระบบการผลิตเกษตรกรรมแบบยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

เกษตรกรมีการแปรรูปผลผลิตสัตว์ปีกเป็นไข่เค็ม ร้อยละ 44.44 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสุเทพ (2564) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ ภายใต้โครงการเกษตร ทฤษฎีใหม่ ประจำปี

งบประมาณ 2561 ในพื้นที่ปศุสัตว์เขต 5 พบว่าการแปรรูปหรือถนอมอาหารสัตว์จากผลผลิตที่ได้จากโครงการ ส่วนใหญ่ไม่มีการแปรรูป ร้อยละ 94.16 มีเพียงร้อยละ 5.86 ที่มีการแปรรูปหรือถนอมอาหารจากผลผลิตของโครงการ เนื่องจากไข่เป็ดมีความเหมาะสมในการนำมาแปรรูปเป็นไข่เค็มมากกว่าไข่ไก่ เนื่องจากไข่เป็ดมีเปลือกหนาและมีจำนวนรูบนเปลือกไข่มากกว่าไข่ไก่ เมื่อนำไข่ไก่มาพอกเป็นไข่เค็มจะได้ไข่แดงที่มีสีอ่อนกว่าไข่เป็ด ไม่มีน้ำมันเยิ้มออกมาจากส่วนของไข่แดงและมีวงสีดาของซิลไฟด์เกิดขึ้น (Arroyo et al, 1973 อ้างใน โสภณ และคณะ, 2556)

2.2 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีก

เกษตรกรมีความพึงพอใจในภาพรวมต่อโครงการในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.27 เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเกษตรกรมีความพึงพอใจด้านผลสัมฤทธิ์ของโครงการสูงกว่าด้านอื่น ๆ เนื่องจากเกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากผลผลิตที่ได้รับจากโครงการได้ทันทีนั่นคือไข่เป็ด ซึ่งนอกจากจะใช้บริโภคในครัวเรือนในรูปของไข่สดแล้วยังสามารถเก็บรักษาด้วยการถนอมอาหารในรูปของไข่เค็มได้อีกด้วย นอกจากนี้ยังสามารถแบ่งปันให้แก่เพื่อนบ้านหรือญาติพี่น้องเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน หากยังมีผลผลิตเหลืออีกก็สามารถจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้เสริมให้ครัวเรือนอีกทางหนึ่ง ด้วยเหตุผลดังกล่าวเกษตรกรจึงมีความพึงพอใจด้านผลสัมฤทธิ์ของโครงการมากกว่าด้านอื่น ๆ นอกจากนี้ยังพบว่า เกษตรกรมีการบริโภคไข่ในครัวเรือนเฉลี่ย 99.13 ฟองต่อเดือน เป็นการลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนได้เดือนละ 297.39 บาท หรือปีละ 3,568.68 บาท เมื่อคิดมูลค่าไข่เป็ดฟองละ 3.00 บาท และยังพบอีกว่า เกษตรกรจำหน่ายไข่เป็ดที่เหลือจากการบริโภคหรือแบ่งปันแล้วเฉลี่ย 42.59 บาทต่อเดือน หรือปีละ 511.08 บาท ดังนั้น หากต้องการให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นควรจะมีการเพิ่มจำนวนสัตว์ปีกให้มากขึ้น ซึ่งนอกจากจะสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารแล้วยังเป็นการสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรอีกด้วย

สำหรับด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.28 เนื่องจากก่อนการส่งมอบสัตว์ปีกให้เกษตรกร เจ้าหน้าที่ได้มีการประสานกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจต่อโครงการ ตลอดจนเข้าตรวจเยี่ยมและมีการให้คำแนะนำในเตรียมการเตรียมความพร้อมรับสัตว์ปีก การทำคอก การเลี้ยงดู การทำบัญชีฟาร์ม และการป้องกันโรคระบาดในสัตว์ปีก จึงส่งผลให้เกษตรกรมีความพึงพอใจมากที่สุดเช่นเดียวกับด้านอื่น ๆ

ในส่วนของด้านการได้รับปัจจัยการผลิตนั้น เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน มีค่าเฉลี่ย 4.23 ซึ่งมีความพึงพอใจน้อยกว่าด้านอื่น ๆ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อคุณภาพปัจจัยการผลิตที่ได้รับในระดับมากที่สุด 3 ข้อ ได้แก่ คุณภาพสัตว์ปีก คุณภาพอาหารสัตว์ และคุณภาพเวชภัณฑ์ เนื่องจากสัตว์ปีกที่เกษตรกรได้รับเป็นเป็ดสาว อายุ 18 สัปดาห์ มีขนาดตัวใหญ่ เมื่อนำมาเลี้ยงต่อเพียง 2 สัปดาห์ก็ให้ไข่ไว้บริโภคในครัวเรือน ส่วนอีก 3 หัวข้อ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ข้อ ได้แก่ จำนวนสัตว์ปีก จำนวนอาหารสัตว์ และจำนวนเวชภัณฑ์ เนื่องจากเกษตรกรบางรายมีความเห็นว่าจำนวนสัตว์ปีก จำนวนอาหารสัตว์ และจำนวนเวชภัณฑ์ที่ได้รับจากโครงการน้อยเกินไป ผลผลิตไข่ที่ได้เฉลี่ย 3.81 ฟองต่อวัน ส่วนใหญ่นำไปบริโภคในครัวเรือน จึงไม่มีไข่เหลือสำหรับนำไปจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้เสริม นอกจากนี้เมื่ออาหารสัตว์ที่ได้รับจากโครงการหมดลง เกษตรกรต้องซื้ออาหารสำเร็จรูปมาเลี้ยงสัตว์ปีก ซึ่งไม่คุ้มทุนในการเลี้ยง

2.3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกร

เกษตรกรพบปัญหาสัตว์อื่นรบกวนสัตว์ปีกในระดับปานกลาง เนื่องจากเกษตรกรส่วนมากเลี้ยงสัตว์ปีกในคอกและมีการปล่อยลงสระน้ำ คลอง หรือทุ่งนา จึงพบสุนัขและงูรบกวนและกัดสัตว์ปีกทำให้สัตว์ปีกตาย ส่งผลให้ได้ผลผลิตไข่ลดลง ส่วนปัญหาที่พบในระดับน้อย ได้แก่ อาหารสำเร็จรูปมีราคาสูง สอดคล้องกับ สิริพงศ์ และณัฐวุฒิ (2556) ศึกษาการผลิตและการตลาดไข่ของเกษตรกรในจังหวัดสงขลา พบปัญหาด้านต้นทุนอาหารสัตว์ราคาแพง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ณัฐศศิ (2560) ที่ศึกษารูปแบบและกลยุทธ์การค้าเงินธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่ในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี พบปัญหาอาหารเป็ดมีราคาสูง ทำให้ต้นทุนในการเลี้ยงเป็ดสูงไปด้วย

ปัญหาชนิดสัตว์ปีกที่ได้รับไม่ตรงตามความต้องการ เนื่องจากเกษตรกรบางรายต้องการเลี้ยงสัตว์ปีกที่เกษตรกรสามารถขยายพันธุ์เองได้ เช่น เป็ดเทศ หรือไก่พื้นเมือง สอดคล้องกับอามินา และหมกามาต (2563) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ปีก ภายใต้โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ ปี 2561 ในพื้นที่สำนักงานปศุสัตว์เขต 1 พบว่าเจ้าหน้าที่ขาดการสอบถามความต้องการของเกษตรกรก่อนสนับสนุน ทำให้สนับสนุนชนิดของสัตว์ปีกไม่ตรงต่อความต้องการของเกษตรกร

การเลี้ยงสัตว์ปีกของโครงการเป็นภาระในระดับน้อย เนื่องจากเป็ดไข่เป็นสัตว์ปีกที่เลี้ยงง่าย สามารถเลี้ยงตามทุ่งนาหรือแหล่งน้ำต่างๆ เพื่อให้เปิดหาอาหารธรรมชาติกินได้ สอดคล้องกับสุเทพ (2564) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ ภายใต้โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ประจำปีงบประมาณ 2561 ในพื้นที่ปศุสัตว์เขต 5 พบว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความเห็นว่าการเลี้ยงสัตว์ปีกเป็นภาระของโครงการในระดับน้อยที่สุด

4. ข้อเสนอแนะ

4.1 ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

4.1.1 หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนให้เกษตรกรสร้างกลุ่มเครือข่ายทฤษฎีใหม่ เพื่อให้เกิดการช่วยเหลือระหว่างสมาชิก แบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกัน เรียนรู้วิธีการทำอาหารสัตว์ลดต้นทุนจากวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นทดแทนการใช้อาหารสำเร็จรูป โดยมีเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์เป็นที่เลี้ยง เพื่อมุ่งเน้นการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ และลดการพึ่งพาจากปัจจัยภายนอกตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4.1.2 หน่วยงานภาครัฐควรให้ความรู้เกษตรกรในการขยายพันธุ์สัตว์ต่อเนื่องหลังสิ้นสุดโครงการ เพื่อให้เกษตรกรสามารถผลิตพันธุ์สัตว์ได้เอง ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่มีความยั่งยืนอย่างแท้จริง

4.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

4.2.1 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกรด้านจำนวนผลผลิตไข่และรายได้จากการจำหน่ายไข่อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้ทำบัญชีฟาร์มและทำบัญชีฟาร์มเป็นบางครั้ง ข้อมูลที่ได้จึงเป็นข้อมูลในช่วงที่สอบถาม ไม่ใช่ข้อมูลตลอดการเลี้ยง นอกจากนี้เกษตรกรบางรายเลี้ยงสัตว์ปีกของโครงการร่วมกับสัตว์ปีกเดิมของเกษตรกร จึงทำให้เกษตรกรไม่ทราบปริมาณผลผลิตและรายได้ที่แท้จริงจากการจำหน่ายผลผลิตสัตว์ปีกในโครงการ เจ้าหน้าที่ควรเข้าไปให้คำแนะนำเรื่องการทำบัญชีฟาร์ม โดยเฉพาะการบันทึกรายได้และรายจ่าย และติดตามให้เกษตรกรมีการบันทึกบัญชีฟาร์มอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจดำเนินการเลี้ยงสัตว์ปีกให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

4.2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของเกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีก เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของเกษตรกร และนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงโครงการให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร

4.2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่ได้รับพันธุ์สัตว์ปีกแตกต่างกัน เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนคัดเลือกพันธุ์สัตว์ให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2559. คู่มือการเลี้ยงเป็ด . โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. กรุงเทพฯ.
- กรมปศุสัตว์. 2562. คู่มือปฏิบัติงานโครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562. กองงานพระราชดำริและกิจกรรมพิเศษ. กรมปศุสัตว์
- กานต์ สุขสุแพทย์ และจรรยา คงฤทธิ์. 2552. การศึกษาสภาพการเลี้ยงและการให้อาหารที่มีผลกระทบต่อคุณภาพเปลือกไข่เป็ด กรณีศึกษา- อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม.
คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- กุลชลี พวงเพชร, โสพิศ คำนวนชัย, เสาวนีย์ ศรีกาญจนารักษ์ และภานุพันธ์ เพิ่มเปี่ยม. 2563. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ไข่เค็มของกลุ่มอาชีพไข่เค็มใบเตยดินสอพอง ตำบลถนนใหญ่ อำเภอมือง จังหวัดลพบุรี. วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่. ปีที่ 21 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม 2563.
- จรีวรรณ จันทร์คง. 2551. การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี. สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร. วิทยานิพนธ์. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร. มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์
- ฉลองชัย ชุ่มชื่น, สุนันท์ สีสังข์ และภรณ์ ต่างวิวัฒน์. (2555). ความพึงพอใจของการส่งเสริมการผลิตพืชอาหารสัตว์ ภายใต้โครงการวิจัยและทดสอบพันธุ์กระบือของศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์สุรินทร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี.
- ณัฐศศิ นิลนรศรี. 2560. รูปแบบและกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจการเลี้ยงเป็ดไข่ในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี. สาขาวิชาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แผน ก แบบ ก 2. วิทยานิพนธ์. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธารทิพย์ นิดิชาติ. 2561. การดำเนินงานโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรอำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่. แขนงวิชาส่งเสริมเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์. วิทยานิพนธ์. เกษตรศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พิเชษฐ ศรีบุญยงค์, ภัทรพร ภูมรินทร์, จันทร์จิรา สิทธิยะ และ ยุวเรศ เรืองพานิช. 2561. การถ่ายทอดเทคโนโลยีการเลี้ยงเป็ดไข่แบบต้นทุนต่ำเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน. โครงการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนฐานราก สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- เพ็ญแข สายเชื้อ และหทัยรัตน์ ฉันทโฑวดี. 2563. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ (ด้านปศุสัตว์) ในพื้นที่ปศุสัตว์เขต 1. ทะเบียนวิชาการเลขที่ 63(2)-0216(1)-182. กรมปศุสัตว์. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- วีระพร สุขสมจิตร และ วัชรินทร์ รัตน์ชู. (2554). ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมการเลี้ยงปลากระพงขาวในกระชัง ภายใต้โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ : กรณีศึกษาจังหวัดสตูลปี 2554. สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการประมง. กรมประมง กระทรวง เกษตรและสหกรณ์.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2560. การประเมินผลโครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ (5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ถวายในหลวง) ปี 2560.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2561. การประเมินผลโครงการส่งเสริม
เกษตรทฤษฎีใหม่ (5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ถวายในหลวง) ปี 2561
- สิริปรียา ทองเล็ก. 2556. ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการเข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าวเปลือกของ
เกษตรกรในเขตอำเภอปรังค์ภู จังหวัดศรีสะเกษ. สาขาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหาร
จัดการ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์. งานนิพนธ์. รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุเทพ สุขผล. 2564. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ ภายใต้โครงการเกษตร
ทฤษฎีใหม่ ประจำปีงบประมาณ 2561 ในพื้นที่ปศุสัตว์เขต 5. ทะเบียนวิชาการเลขที่
63(2)-0216(5)-012. กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สุวลี กุณฑล. 2556. เอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชา บัญชีฟาร์ม รหัสวิชา 3506-2108. หลักสูตร
วิชาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2546 ประเภทวิชาเกษตรกรรม. วิทยาลัย
เกษตรและเทคโนโลยีพัทลุง. สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- โสภณ บุญล้ำ, จุฑามาศ กระจ่างศรี, อัญชลี มั่นคง และกมลพรรณ เจือกโvain. 2558. การพัฒนาชุด
ฝึกอบรมสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง การเลี้ยงเป็ดไข่และการผลิตไข่
เค็มไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- โสภณ บุญล้ำ, พีรวัจน์ ชูเพ็ง, กมลพรรณ เจือกโvain และจุฑามาศ กระจ่างศรี. 2556. การวิจัยและถ่ายทอด
เทคโนโลยีการใช้รำข้าวสาลีในอาหารเป็ดไข่ที่มีผลต่อสมรรถภาพการผลิตและคุณภาพไข่.
ชุดโครงการ “สัตว์น้ำ และการพัฒนาพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี. มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สุราษฎร์ธานี.
- อามีน่า แสงจันทร์ และผกามาส รุ่งเรือง. 2563. ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการเลี้ยง
สัตว์ปีก ภายใต้โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ ปี 2561 ในพื้นที่สำนักงานปศุสัตว์เขต 1.
ทะเบียนวิชาการเลขที่ 63(2)-0216(1)-180. กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

ภาคผนวก

เลขที่แบบสัมภาษณ์.....

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....

วันที่สัมภาษณ์.....

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรที่ได้รับสวัสดิการ
ภายใต้โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี

*****

ชื่อเกษตรกร นาย/นาง/นางสาว.....
บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และการเลี้ยงสัตว์ปีกของเกษตรกร

1. เพศ ( ) 1. ชาย ( ) 2. หญิง
2. อายุ.....ปี (เกิน 6 เดือน นับเป็น 1 ปี)
3. ระดับการศึกษา
( ) 1. ไม่ได้รับการศึกษา ( ) 2. ประถมศึกษา ( ) 3. มัธยมศึกษาตอนต้น
( ) 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ( ) 5. อนุปริญญา/ปวส. ( ) 6. ปริญญาตรีขึ้นไป
4. จำนวนสมาชิกทั้งหมดในครัวเรือน ..... คน
5. อาชีพหลัก
( ) 1. ทำนา ( ) 2. ทำไร่ ( ) 3. ทำสวน ( ) 4. เลี้ยงสัตว์
( ) 5. รับจ้างในภาคการเกษตร ( ) 6. รับจ้างนอกภาคการเกษตร
( ) 7. อื่นๆ ระบุ .....
6. พื้นที่ถือครองทางการเกษตรทั้งหมด จำนวน .....ไร่ ..... งาน ..... ตารางวา
7. พื้นที่นำเข้าโครงการ จำนวน .....ไร่ ..... งาน ..... ตารางวา
8. ลักษณะพื้นที่นำเข้าโครงการ
( ) 1. พื้นที่ของตนเอง ( ) 2. พื้นที่เช่าผู้อื่น ( ) 3. พื้นที่ของพ่อแม่/ญาติพี่น้อง ( ) 4. อื่นๆ
9. การเป็นสมาชิกกลุ่มในสังคม/องค์กร/สถาบัน
( ) 1. เป็นสมาชิกกลุ่มในสังคม/องค์กร/สถาบัน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
( ) 1.1 ธ.ก.ส. ( ) 1.2 กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน
( ) 1.3 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ ( ) 1.4 กลุ่มวิสาหกิจชุมชน
( ) 1.5 กลุ่มแม่บ้าน ( ) 1.6 กลุ่มสหกรณ์
( ) 1.7 กลุ่มอื่นๆ .....
- ( ) 2. ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มในสังคม/องค์กร/สถาบัน
10. ประสบการณ์ในการเลี้ยงสัตว์ปีก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
( ) 1. มี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
( ) 1.1 เป็ดไข่ ( ) 1.2 เป็ดเทศ ( ) 1.3 ไก่ไข่ ( ) 1.4 ไก่พื้นเมือง ( ) 1.5 อื่นๆ.....
( ) 2. ไม่มี

11. พันธุ์สัตว์ปีกที่ได้รับจากโครงการ
 1. ไก่ไข่   2. เป็ดไข่   3. เป็ดเทศ   3. ไก่พื้นเมือง
12. การจัดการสัตว์ปีก
 1. เลี้ยงด้วยตนเอง   2. ให้คนอื่น   3. จำหน่าย
13. รูปแบบการเลี้ยงสัตว์ปีก
 1. เลี้ยงในคอกตลอดเวลา โดยไม่มีการปล่อย
 2. เลี้ยงในคอกและปล่อยลงสระ คลอง หรือทุ่งนา
 3. อื่นๆ
14. การจัดการอาหารสัตว์ปีก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 1. ให้อาหารสำเร็จรูป
 2. ให้วัตถุดิบทางการเกษตร
 2.1 หยวกกล้วย   2.2 ข้าวเปลือก   2.3 ปลายข้าว
 2.4 รำ   2.5 เมล็ดข้าวโพด   2.6 ใบหม่อน
 2.7 หญ้า   2.8 เศษพืชผัก   2.9 อื่นๆ ระบุ .....
15. การดูแลรักษาสุขภาพสัตว์ปีก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 1. ดูแลรักษาสุขภาพสัตว์ปีกด้วยตนเอง   2. แจ้งเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์
 3. แจ้งอาสาปศุสัตว์   4. ไม่มีการรักษา
16. การทำบัญชีฟาร์ม
 1. ทำเป็นประจำ
 2. ทำเป็นบางครั้ง เพราะ.....
 3. ไม่ได้ทำ เพราะ.....
17. การใช้ประโยชน์จากมูลสัตว์ปีก
 1. มีการใช้ประโยชน์ ได้แก่ 1.1 ทำปุ๋ยคอก 1.2 อื่นๆ.....
 2. ไม่ได้ใช้ประโยชน์
18. การแปรรูปผลผลิตจากสัตว์ปีก
 1. มีการแปรรูป ได้แก่ ..... 2. ไม่มีการแปรรูป
19. การขยายพันธุ์สัตว์ปีกต่อเนื่องหลังสิ้นสุดโครงการ
 1. ซื้อสัตว์ชุดใหม่มาเลี้ยง   2. ผลิตลูกสัตว์ปีก   3. ไม่เลี้ยงต่อ เพราะ .....
20. ปริมาณผลผลิต/การใช้ประโยชน์จากสัตว์ปีกที่ท่านได้รับจากโครงการ

ชนิดสัตว์	ผลผลิต (ฟองต่อ เดือน)	บริโภคใน ครัวเรือน (ฟองต่อ เดือน)	แบ่งปันผู้อื่น (ฟองต่อ เดือน)	จำหน่าย : เดือน		
				ไข่ (ฟอง)	ตัวสัตว์ (ตัว)	รายได้รวม (บาท)

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่ได้รับสัตว์ปีก ภายใต้โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่

ความพึงพอใจ	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1.ด้านการได้รับปัจจัยการผลิต					
1. ท่านมีความพึงพอใจต่อจำนวนสัตว์ปีกที่ได้รับจากโครงการ ในระดับใด					
2. ท่านมีความพึงพอใจต่อคุณภาพสัตว์ปีกที่ได้รับจากโครงการ ในระดับใด					
3. ท่านมีความพึงพอใจต่อจำนวนอาหารสัตว์ที่ได้รับจากโครงการ ในระดับใด					
4. ท่านมีความพึงพอใจต่อคุณภาพอาหารสัตว์ที่ได้รับจากโครงการ ในระดับใด					
5. ท่านมีความพึงพอใจต่อจำนวนเวชภัณฑ์ที่ได้รับจากโครงการ ในระดับใด					
6. ท่านมีความพึงพอใจต่อคุณภาพเวชภัณฑ์ที่ได้รับจากโครงการ ในระดับใด					
2. ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่					
1. ท่านมีความพึงพอใจต่อการให้คำแนะนำการเตรียมความพร้อมรับสัตว์ปีกของโครงการ ในระดับใด					
2. ท่านมีความพึงพอใจต่อการให้คำแนะนำการจัดทำคอกสัตว์ปีก ในระดับใด					
3. ท่านมีความพึงพอใจต่อการให้คำแนะนำการเลี้ยงดูสัตว์ปีก ในระดับใด					
4. ท่านมีความพึงพอใจต่อการให้คำแนะนำการจัดทำบันทึกข้อมูลบัญชีฟาร์ม ในระดับใด					
5. ท่านมีความพึงพอใจต่อการให้คำแนะนำการป้องกันโรคระบาดสัตว์ปีก ในระดับใด					
3. ด้านผลสัมฤทธิ์ของโครงการ					
1. ท่านมีความพึงพอใจต่อการนำผลผลิตของสัตว์ปีก เช่น ไข่ ไปใช้ประโยชน์ ในระดับใด					
2. ท่านมีความพึงพอใจต่อการลดรายจ่ายค่าอาหารโปรตีนของครีวเรือน ในระดับใด					
3. ท่านมีความพึงพอใจต่อจำนวนสัตว์ปีกที่เพิ่มขึ้น ในระดับใด					
4. ท่านมีความพึงพอใจต่อการนำมูลสัตว์ปีกไปใช้ประโยชน์ ในระดับใด					

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเลี้ยงสัตว์ปีกของเกษตรกร ภายใต้โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่

ปัญหาและอุปสรรค	มาก (3)	ปาน กลาง (2)	น้อย (1)	ข้อเสนอแนะเพื่อ การปรับปรุง/ พัฒนาโครงการ
1. การเลี้ยงสัตว์ปีกของโครงการเป็นภาระ				
2. ชนิดสัตว์ปีกที่ได้รับไม่ตรงกับความต้องการ				
3. ขาดความรู้และทักษะเรื่องการทำบัญชีฟาร์ม				
4. ขาดความรู้และทักษะในการเลี้ยงสัตว์ปีก				
5. อาหารสำเร็จรูปมีราคาสูง				
6. พื้นที่เลี้ยงสัตว์ปีกไม่เพียงพอ				
7. สัตว์ปีกป่วยเป็นโรค				
8. สัตว์ปีกถูกสัตว์อื่นรบกวน				
9. ขาดน้ำสำหรับเลี้ยงสัตว์ปีก				

ท่านมีข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขปัญหาต่อการดำเนินโครงการ (เพิ่มเติม) หรือไม่

.....

.....

.....